ХАННАХЬЕИ ДОА ЦА ДЕШИ ЧУЭЦА ЯЛАТ!

МАССА А МЕХКАШКАРА ПРОЛЕТАРЕШ, ВIАШАГIКХЕТА!

СЕРДАЛО
СВЕТ
арадувл 1923 шера денз

Советски Союза Коммунистически парте Нохч-ГIалгIай областнойн Грозненски городскойн комитетий а Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета а орган
Орган Чечено-Ингушского областного, Грозненского городского комитетов Коммунистической партии Советского Союза и Верховного Совета Чечено-Ингушской АССР

№ 47 (2672)
КIиранди
10
июнь
1962 шу
Мах 2 кеп.

Юкъарча хьайбашта — маэшша доакъар

Дукха балхаш да хIанз республикерча юрта боахама къахьегамхоша деш латтараш. Ер-м хIанз ца бича а мегаргба-кх, аьнна тIехьататта йиш йолаш бац царех цхьаккха а. Сихха чуэца деза ка бола ялат, пачхаьалкхенца расчет е еза. ТIехьататта йиш йолаш дац хьажкIашта, гидуаргашта, шекара свеклана, баьца дааракшта, кхыча культурашта гIулакх делга а.

Цхьабакъда хIанз укх сахьате колхозхоштеи совхозий болхлоштеи хьалхашка латтача декхарашта юкъе чIоаггIа лоархIамболаш гIулакх да юкъарча хьайбашта Iана кхоачамбалла доакъар Iалашдар а. Ховш да ханнахьа доакъар Iалаш ца дар бахьан долаш дIадахача шерашка цхьайццайолча колхозийи совхозийи мел хьайбаш дайнад а цу боахамашта мел зе хиннад а. Цу хьакъехьа дикка хьаькъал делар цхьаццадолча боахамашта соахкарча Iано а. Дуккха хьайбаш воралла доврал совгIа, чIоаггIа лохъелар цу боахамашка хьайбай продуктивность.

ДIадахача шерашка лаьтта гIулакхаш дага а доахкаш ханнахьа ара а баьнна шоай хьайбашта маэшша доакъар Iалашдеш ба хIанз республикерча дуккхача боахамий къахьегамхой. Соахка цу ханачул дукхагIа кийчдаьд республикерча колхозашеи совхозашеи укх шера 1июне гIожа а моша а доакъар. ХIанзале шоай цонаш а дIайийна баьцаш а хьакха бовлаш латт Грозненски, Надтеречни, Шелковской районашкара къахьегамхой. Дикка мангал хьекхаб Сунженски, Ачхой-Мартана районашка а. ГIожача доакъарал совгIа дикка силос а кийчъяьй цу районашкарча боахамаша.

ГIожа а моша а доакъар кийчдара хьалха латтача районаша цхьаццадола толамаш даьха дале а дуккхача моттигашка ледара лел из болх. КIезига хIама карагIдаьннад цу гIулакха МагIалбика зонерча, Ножай-Юрта, Наурски, Гудермесски районашкарча боахамашта. Къаьстта ледара латт из гIулакх Наьсарен районерча совхозашка, 1 июнь тIакхачалца йолча хана е гIожача доакъара а е силоса а цхьаккха а центнер кийчъяьяц цу боахамаша. Цу районе хIанз а тоаянза латт доакъар кийчдара эша цхьайола мангал хьокха машинаш, йолхьингаш, кхыйола механизмаш. Цо хьахьокх доакъар кийчдара гIулакха цу районерча боахамий кулгалхой башха сагота ца хилар.

Доакъар кийчдара балхаш дуккхача районашка ледара лелара керттера бахьан да совхозно-колхозни территориальни производственни управленеша, районий партийнии советскии организацеша, боахамий кулгалхоша цу гIулакха лерттIа терко ца яр, колхозашкеи совхозашкеи йолаш йолча техниках бокъонца пайда ца эцар, кхоачамхиллал бола нах доакъар кийчде ара ца бахар.

Доккхий декхараш да хьайбаш дебадара, дулх, шура, кхыйола хьайбай продукташ йоахилга алсамдаккхара хьакъехьа хIанз вай республикерча хьайбаш леладерашта хьалхашка латтараш. Амма хьайбай боахам дегIабоалабелга доакъарах тийша да. Доакъар хуле дулх а, шура а, кхыйола хьайбай продукташ а хургья. Цудухьа совхозийи колхозийи кулгалхой кхетадеш хила беза 1962 а 1963 а шерашка вай республикерча юрта боахама къахьегамхоша де лаьрхIа гIулакхаш кхоачашделга хIанз доакъар кийчдарах тийша хилар.

Цудухьа хIанз де дезар да, ка бола ялат чуэцари дIайийнача пропашни культурашта гIулакх дари мел а ца долийташ, доакъар кийчдара сихха оарцагIдалар. Массадолча боахамашка хила еза укх шера тIакхетаргдолча хьайбай лоархIам а беш оттаяь доакъара баланс. МоллагIча боахаме а доакъара баланса юкъе боккха лоархIам болаш хIама да гIожа доакъар. Цудухьа махулла сихбе беза мангал, ханнахьа хьекха яха еза еррига цонаш а дIайийна баьцаш а. ХIанз латта ха мангала дика я, хьахьокхаше а йоакъалу хIанз буц. Долче, хьекха йол сихха хьалъэца а хьайбаша Iа доаккхаргдолчча аргIаш а деш дIаувттае а еза. ЧIоаггIа йоакхо е еза йол талхаргйоацаш аргIаш дика дара, хIаьта аргIаш даь йол лорае цунна бехктокхаме хургболча нахага дIаяла а еза.

Хьалха латтача боахамашка ка бола ялаташ чуэцаш мукъадоалача лаьтташка шозлагIа хьажкIаш а йийя гурахь хьайбаш массаз а мошача доакъарца кхоаб. Цу гIулакхо торо хулийт кийчдаь гIожеи мошеи доакъар кходе а дукхагIа сийлос йолла а. Цудухьа ка бола ялаташ чуийца доаллашехьа а шозлагIа хьажкIаш е еза кIи ардашка.

Хьайбаш дорстадара а цар продуктивность лакхъяра а боккха лоархIам болаш хIама я сийлос. Силос дIайоллилга сихде деза. Цу гIулакха пайда эца беза ерригача силоса мегаргйолча баьцех.

ХIанз, кхашкара балхаш сихденнача хана, колхозашкеи совхозашкеи вахаш вола хIара саг хила веза балха юкъе дакъа лоацаш. Доакъар кийчдара балхашта юкъеоза беза хьайбай фермашкарча болхлоех тарра кхашкарча балхашта юкъе дIакъа лоацаш боаца нах а. Эшача механизмашца Iалаш а яь йола къаьстта бригадаш хила еза доакъар кийчдеш.

Йолли силоси Iалашъярах доалаш дац хьайбашта Iана кийчо яра гIулакх. Чам болча доакъарал совгIа Iа даккха дIайха кхийши желаши хила еза хьайбашта. Цудухьа хIанзе уйла е еза доахан, жа, хьакхарч чуйохка моттигаш кийчъяра. Сихха хьалъяь яха еза еш латта гIишлош, тоаде деза долаш дола кхийш, желаш, кхыйола хьайбаш чудоахка моттигаш, къаьстта уйла тIаяхийта еза хьайбашта гIулакх деча наха эша хьалаш вIаштIехьдахара.

Хьайбашта доакъар Iалашдеш а цар Iа доаккхаргдола моттигаш кийчъеш а тоъал нах хургба аьхки а гурахьа а. Боахамий кулгалхой, партийни, профсоюзни организацей декхар да цу наха чубаха моттиг, даа хIама, кхы царна эшар хилийта, уж культурно Iалашбе.

Партийнии профсоюзнии организацеш декхарийла я доакъар кийчдара а хьайбашта кхыйола Iана кийчо яра а дешашка даим бIарглокхаш хила, уж балхаш ханнахьа чакхдоахилга вIаштIехьдаккха, парте XXII съездои КПСС ЦК март беттарча Пленумои юртбоахама къахьегамхошта хьалхашка оттадаь декхараш кхоачашдара хьайбай фермашка балхаш деш бола беррига нах оарцагIбаха.

ШерагIа йоаржае хьайбаш леладерашта юкъе социалистически яхь!

Кастта чуэцаргба беррига мукх

Ка бола ялат чуэца болабеннаб Ачхой-Мартана района «Самашкинский» совхоза механизатораш. Деррига ялат лоацнача ханеи хьакхари ардари къаьстта долаши чуэца лерхI цар.

Дика хьийкъа а кхаьча а латта 390 гектара тIара мукх хIанз чуэца болабеннаб уж. Из чуэца 5 жатка араяькхай. 13-гIа июнь тIакхачалехьа беррига мукх чуийца баккха лерхI цар.

Ши-кхо ди даьлча горох чуэца а болалургба механизатораш.

Укх деношка ка бола ялат чуэца болалургба «Лермонтовский» совхоза механизатораш а.

З. ГЕЛИСХАНОВ.

Кубанера ялаташ чуэцаш да

КРАСНОДАР, 7 июнь. (ТАСС). Кубана къулбехьарча районашка цхьаццайолча моттигашкара гурахьа був мукх хьакха болабеннаб. Крымскии, Абинскии, Славянскии районашкарча колхозий кхашка бIаьш машинаш я ялат чуэцаш. БIаьш гектараш тIара ялат касараш а даь Iодиллад. Цхьадола боахамаш уж хьал а эцаш оардаш да. Эггара хьалхара эзар пунт керда ялат кхаьчад ялат дIайдеча пункташка.

Мукъадаьннача ардаш тIа 400 эзар гектара тIа лерхIаш йола хьажкIаш дIае йолаеннай.

Дика хьийкъад ялат Надтеречни района «Надтеречный» совхозе. ХIара гектара тIара 120—130 пунт ялат даккха лаьрхIад совхоза механизатораша.

Лоаццача ханеи цхьаккха фийг ца боабеши ялат чуэцара чIоаггIа къовсам лоаттабу цар.

Пачхаьалкхенга миллион пунт ялат дохка дош деннад механизатораша.

Ялат чуэцаш къаьстта дика болх бу тракториста Батиев Сулейманеи Юсупов Хаважеи. Сменах 35—40 гектар мукх хьокх цар.

Шоаш даьхача толамех тоъам хулаш бац уж. ДIахо йодача хана сменах 50 гектар ялат хьокхаргда оаха, йоах цар.

Сурта тIа: тракторист Батиеви машинист Юсупови мукх хьокхаш боахк.

Г. Ляха текст а сурт а.

БОККХА ХЬУВКЪАМ БАХЬАН ЛОАТТАБУ КЪОВСАМ

Ка бола ялаташ чуэцилга чIоагIа сихденнад Шелковской районерча колхозашка. Дика кийчо а яь дIадоладаьд ялаташ чуэцара балхаш «Октябра 12 шу» яхача колхоза механизатораша.

Доа ца деши сихеи ка бола ялат чуэцара, из ялат пачхаьалкхенга дохкара план ханал хьалха кхоачашъяра де мел деза хIама белгал а доаккхаш, колхоза правленеца цхьана хьалххе а цу балха планаш оттайир партийни организаце. Дукха уйла тIаяхийтар техника кийчъяра, пайданагIа хургдолчча тайпара кадраш дIанийсъяра.

Ялаташ чуэцача метте эггара дукхагIа лоархIамера бараш механизатораш ба. Цудухьа колхоза партийни организаце царца ханнахьа совещани а яь, хьадда декхараш хьалхашка оттадир жаткай машинисташтеи комбайнераштеи — хIара жаткага дийнахь-бус 24 гектарал кIезигагIа доацаш ялат хьокхийтилга, РСМ-8 яхача комбайнаца 18 гектара тIара паркхаш хьалъэцилга.

Хьалхарча деношкара хьокхамаш дика да. Овсаре ба механизаторий къахьегам. Норма 14 гектар йолча метте, РСМ-8 яхача комбайнаца дийнахьа 26 гектар хьокх комбайнера Федор Тимофеевич Аверьянова, хIаьта комбайнера Михаил Кочеткова — 22 гектар. 14 гектар норма йолча метте массе дийнахьа 24 а кхы дукхагIа а гектар а хьокхаш, геттара дика болх бу лафетчика Виктор Подлесне а.

Ялаташ чуэцача къахьегача наха юкъера политически-кхетама болх дика вIаштIехьбаьккхаб «Октябра 12 шу» яхача колхоза партийни организаце. ХIара денна итогаш а еш, хIара комбайнера, машиниста баьча балхах хьахиннараш шоллагIча дийнахьа механизаторашта дIадовзийт агитатораша. ХIара агрегате къаьстта агитатор ва. Масала, комсомольски организаце секретарь, коммунист М. И. Кочетков агитаторалла болх беш ва Аверьянова агрегате. Къаьстта дика чакхъяьлар дулха, дулха продукташ, даьтта пачхаьалкхено дIаэцареи нахага дIадохкареи маьхаш лакхдара хьакъехьа дерригача советски халкъага КПСС Центральни Комитетои СССР Министрий Советои даьча Кхайкарала хетаяь беседа. Колхоза механизатораша чIогIа могабу из соцам. Агитатора Кочеткова къоаггадаь довзийтар цу соцамах колхоза ах шера боала пайда 50 эзар сом гаргга хилар, из ахча гIишлош хьалъярга, балхашта механизаци ярга дахийта торо хилар.

Иштта цу тайпара беседаш хиннай кхыча агрегаташка а.

8—10 дийнахьа ка бола ялаташ чуийца доахилга — иштта да юрта боахам сихха дегIабоалабара даькъе Коммунистически партеи Советски правительстваси еча йоакхонна баха лургдола жоп, йоах партбюро секретара нов. И. И. Бобровске.

И. ПИСКОВАТСКИЙ,
Наурски производственни управленера КПСС обкома инструктор.

Нохч-ГIалгIайчен механизатораш! Сухалбе ялат чуэцара. 8—10 дийнахьа ка бола ялат чуэцаргдолаш вIаштIехьбаккха болх

Советски правительствас Англе правительствага яхьийта нота

Германски Демократически Республикаца малхбузенгермански полице а, хIаьта иштта Малхбузен Берлинерча фашистал леладеча наьха а оагIонгахьара лелаеча кхерамерча провокацешца дийзза 1962-ча шера 7-ча июне Москверча Англе посольствага нота яхьийтай СССР кхыча мехкашцарча гIулакхий Министерствас.

Нота тIа белгал ма даккхара, дуккха а цу тайпара кхераме провокацеш яьй май бетта 23-ча, 24-ча, 26-ча, 27-ча дийнахьа. Масала, 23-ча мае малхбузенберлински полицейскеша Малхбузехьарча Берлине оккупаце английски сектора доазон тIа, Шарнхорстштрассе яхача улица районе доазон тIарча ГДР полице нарядана дов даьд унтер-эпсар Геринг ве а вувш, доазонерча полице цхьаькха болхлочоа хала човнаш а еш.

Цу тайпара гIулакх хургдацар, нагахьа санна Малхбузен Берлинерча английски а кхыча а оккупационни органаша провокатораш хьал ца хьеборе, иштарча провокационни балхаша сенга дIакхоачаде тарлургда цар кхетадоре.

Нота тIа белгалдаьккхача тайпара, реваншисташеи милитаристашеи Мулхбузен Берлине леладу зуламаш сихдаларо кхы цIаькха а бакъду, Малхбузен Берлинера гIулакхаш лер тIа дахара декхар тIехьатетта йиш йоацилгеи оккупационни режим дIаяккха езилгеи.

Советски правительствас дIакхайкаданза дарґдоацаш лоархI, хIама а ца деш, бIарахьежаш ше ягIаргйоацилга, нагахьа санна из де дезаш моттиг отте, СССР-аца цхьоагIо йола Германски Демократически Республика хьаллацара даькъе шийна тIадожа декхар кхоачашде ше хьожаргхилар.

Малхбузен Берлина оагIонгахьара ГДР-аца кхерамера провокацеш ца хилийтара де дезар Англе правительствас дарга хьежаш я Советски правительство, йоах нота тIа. Нагахьа санна уж гIулакхаш ца а совцадеш дIахо даьлча царех дала тарлургдолча зулама беррига бехктокхам тIабужаргба Малхбузен Берлинерча оккупационни Iаьдалаштеи оккупационни кхаь пачхаьалкхенеи.

* * *

Из тайпа чулоацам бола ноташ цу дийннахье а дIаяхьийтай США-и Францеи правительствашка а.

(ТАСС).

МАШАРА ЗОНА ХИЛА ЕЗА КОСМИЧЕСКИ АРЕНЕХ

* * *

СССР Iилмай академе президента академика М. В. Келдыша ТАСС-а корреспондентага яь заявлени

* * *

Космонавташ сигала ахаро керда зама хьайийлай адамий исторе чухь. Уж сигала бахийтар духьа Iалаьмате боккха творчески болх а баьб, дуккха Iилмани технически халонаш а эшаяьй.

Кхоачашдича адамашта Iалаьмате боккха практически пайда лургболаш дуккха керда сакъердаме декхараш хьалхашка оттаду дIахо йодача хана саго космос караерзаяро. Цхьабакъда, США правительства планах лаьрхIача тайпара космосе дуккха ядерни лелхамаш даро дикка йоккхий халонаш духьалйоах цу даькъе дIахо тохкамаш дара.

Хургволча космонавтага боарамах йоагIачул дукхагIа радиаци кхача тарлу ядерни эккхам хилар бахьан долаш.

Дуккхача ханна космонавташта зулам деш Iаткъа мег уж лелхамаш, цудухьа Iилмахой дуккха тохкама опыташ е езаргья, сигала гIолла лелача хана радиацегахьара кхерам боацилгах тешар духьа.

Ядерни лелхамаша новкъарле ергья космически аренашка Iилманца тохкамаш деча хана а.

Лаьттан искусственни спутникий новкъосталца башха-дика хIамаш гучадаьхад советскии американскии Iилмахоша — Лаьттанна гонахьара гучаяьхай Лаьттан гомо чулаьца диза доакъош Iайна латтача моттигий хьисапера радиоционни поясаш. Уж гучаяхаро йиш хулийт дуккха геофизическии астрофизически проблемаш кердача наькъаца къоастае. Масала лаьттан магнитни гома вариацей, полярни сердалоний, кхычар Iалам санна йола проблемаш Iомае торо хила мег хIанз Лаьттана юххерча космически аренашка гучадаьха хIамаш бахьан долаш. Ионосфера, радиационни поясаш, Маьлхагара хьауха корпускулярни потокаши лоацача талгIешца тела зIанараши, магнитни возмущенеш, радиоталгIеш яржалга Iомадаро хьахьекхар уж процессаш шоайла айхха ювзаенна хилар а геофизически явленей чоалханера комплекс уж хилар а.

Уж явленеш космически аренашка мичча бесса телхаяь а искусственно телхаяро чIоагIа новкъарле е тарлу.

ХIанз кхетадеш да, космически аренашка боккха низ бола ядерни лелхамаш даро Лаьттан магнитни гом толхабергболга, керда радиоционни поясаш гучалелхийтаргйолга, гаьнна долхаш дола радо-бувзамаш ханна соцадергдолга. Новкъарле еш хургдола дуккха хувцамаш хIанз кхыметтел ха а хала да.

Ядерни лелхамаш даьчул тIехьагIа хьахиннача, Лаьттан искусственни радиационни поясашка лелхача сийрдача йIовхалон зIанарий чIоагIал, цхьан юккъа космосе аха йиш хургйоацаш, селла йоккха хила тарлу.

Из деррига а американски Iилмахоштеи США правительстванеи дика ховш да. Космически аренашка тохкамаш дара а Лаьттан тIарча вахара кхерамзленна а ядерни лелхамаш чIоагIа кхераме долга кхетадеш болча американски Iилмахоех дуккхачар протест кхайкайир.

ЦIаккха а хувцалургйоацача ший машара политикана тешаме йолча Советски правительства хаьдда заявлени йир, лаккха сигала США правительства ядерни лелхамаш делга харцахьа а лоархIаш. Гуманизмах йизза йола из заявлени чIоаггIа хьаллоац советски Iилмахоша, хIаьта американски атомщикашта хьожаяьча протесташта тIехьа а ба уж.

Машара зона, сигалений къайленаш Iомаеча дерригача адамий низаш вIашагIтохаш йола зона хила еза космически аренех.

ДОНЕЦКИ ОБЛАСТЬ. Константиновски химически заводера мехкарча колхозаштеи совхозаштеи дIаяхьийтай предприяте коллективо планал совнагIа арахийца 750 вагон минеральни удобренеш. Константиновски химикаша иштта хьаллаьцар юрта боахама деш дола новкъостал чIоагIде, аьнна, воскресенцаша баь тIахьехам. ЦIаккха а ца хиннача тайпара лакхъеннай хаддanза болх беш йолча камерий къахьегама овсарле. Проектах лаьрхIа хинначул 10 тонн дукхагIа суперфосфат арахец царех хIаране хIанз. Шера план ханал хьалха кхоачашъяра къовсам лоаттабеш я цу хьалха латтача предприяте коллектив.

Сурта тIа: производства отличник, суперфосфатни цеха вокхагIа вола аппаратчик Андрей Панчук.

С. Гендельмана сурт. **ТАСС фотохроника.**

„Комсомольский прожектора“ — шерра никъ

«Комсомольский прожектора» юххьанцарча опытахи из промышленни предприятешкеи юрта боахамеи дIайоаржае езаш хиларахи дийцар 7-ча июне ЦК ВЛКСМ бюро шерра яьча заседане.

КПСС XXII съезда решенешка белгалдаьккхад, аьлар ЦК ВЛКСМ кагирхой отдела заведующе В. Голубовске, сихха коммунизма материально - технически база хьалъяра эшаш дар мамогга сихагIа ерригача производствашкара резерваш болх бе йолаялийтар да аьнна. Цу даькъе комсомолана де шортта гIулакхаш да.

Парте тIахьехама жоп а луш, Москва, Киева, Ленинграда дуккхача предприятешкара комсомоли кагирхойи «Еррига резерваш — коммунизма гIулакха!». яхача «Комсомольский прожектора» болама отрядаши штабаши вIашагIтохара инициатораш а хинна дIааийттаб.

ЦК ВЛКСМ бюро чIоаггIа белгалдаьккхар «Комсомольский прожектор» — из ханна лаьрхIа хIама а доацаш, промышленнии юртбоахамеи производство кхы а лакхъяра, партийнии советскии органашта гIоде эша, тIа-тIа а низ совбувлаш бола болам хилар.

Заседани йистейоаллаш къамаьл дир ЦК ВЛКСМ хьалхарча секретара С. Павлова.

(ТАСС).

КХОАЧАМБОАЦАРАШ ДОЛЧА МОТТИГАШКА КХОАЧАШ...

Боахама шера юкъе эггара бехктокхамегIа йолча ханаца, бIаьстан юхье кхашкара балхаш доладеннача общественни хьайбаш аьхки дажа лоам дохийтача а ханаца нийсбеннаб тха практически болх. Районни активацара бехктокхамерча гIулакхаш тIа бола нах бахийтар парте райкомо колхозашка, цкъа-дале, социалистически декхарашка хьажа а тахка а, шозлагIа-дале, КПСС ЦК мартовски Пленума материалаши цу Пленуме нов. Н. С. Хрущева яь доклади къахьегамхошта дIайовзийтар духьеи. Из болх хан лоам дажа дохийтилга вIашйохкарца, дIадийна лаьтташ звеноште декъарца, совнагIа кхы тIа мах телара система, колхозхой материальни безам тIабохийтаргбола стимул из йолга а хойташ, звеноштa дIайовзийтарца айхха бувза а бувзаш.

БIаьстан юхье юв хIамаш дIайийначул тIехьагIа, уж хьал тIа а яьнна царна гIулакх де доладалалехьа хьайбай боахамерча балхага хьажа дийзар тха, кхашка деча балха лоаттабу тIахьожам мел а ца болийташ. Эггара хьалхара тхона тIалаьтта декхар дар ахканна доахан лоам дажа дохийтилга вIаштIехьдаккхар, хIаьта цу гIулакха оаха районе мел вола ветеринарни болхло а кийчвир, тхоаш а дахар.

Доахан эзад, царна номераш оттаяьй, тайп-тайпарча лазарашта духьала маьхий дийттад, цхьатарра ханаш йола сеи боршеи доахан шо-шоаш къоастадеш Iулаш даьд, сыргIилгаш еIай. Цул тIехьагIа, колхозий специалистащцеи опыт йолаш болча хьайбаш леладеча колхозхощцеи цхьана оаха белгалъяьккхар лоам доахан соцаргдола моттиг. Из болх а хьайбаш леладерашта КПСС ЦК мартовски Пленума материалаши хьайбай боахаме лакха хьокхамаш дахарах совнагIа телача маьха боарамаши дIадовзийтарца бувзаш чакхбаьккхар оаха.

ХIанз деррига общественни доахан — 3,5 эзар совгIа бежани 7,5 эзар устагIеи лоам хьал а бига, цига аьхки бажа дIатарбаьб. Доахан дарсташ доагIа, шура совйоаккхаш латт. Масала, Ленина цIерахча колхозе укх шера юххьанцарча биъ бетта яьккха шура 25 тонн яр, хIаьта цхьан май бетта яьккхар 14 тонн совгIа хилар. Из кхы а дукхагIа хила йиш йолаш яр, нагахьа санна детта доахан тиш ца луш Iангара даьнна хиннадаларе. ХIанз доахан тоалуш доагIилга ховргда цар тIатехача шурех. Доахана шура тIатохаш латт массайолча колхозашка.

Кирова цIерахчеи «Новая жизнь», «Красный горец» яхачеи колхозашка оаха даьча хьехарах бIарччача шера шуреи декъа доакъари (йоли концентраташи) а телаш Iаьсий чусоцадаь кхаба лаьрхIад, хIана аьлча цо лорадергда уж шелалла хулача а нIаний хулача а лазарех. Цу тайпара Iаьсий хьалкхедеш йола метод вай районе мел долча боахамаша лелае мегаргья, аьнна хет тхона.

Кхаш леладара даькъе а хьайбай боахаме а чакхбаьккха болх беррига а бац, хIаьта цунах кхоачамбаь Iе а мегаргдац, хIана аьлча, цкъа-дале, кхоачамбоацараш тха Iалаьмате дукха а да, шозлагIа-дале, материальни рузкъаш шоай кулгашца хьадеш болча нахаца денна пайданера болх беш ца хилча, цунах тха планаши социалистически декхараши кхоачаш а дулургдац.

Колхозий партийни организацещца цхьана оаха вIаштIехьдаккха деза лечкъораш дара аьттув баргболча тайпара геттара во латташ йола къахьегама учет лер тIа йоаккхилга. ХIанз латташ йолча къахьегама учето йиш хилийтац цIена къахьегаш воаллача колхозхочоа ше хьийга къа мел да ха а дикагIа бола къахьегамхой белгалбаха а. Масала, Ленина цIерахча колхозе Iаьсий леладара болх беш я Байсарова Сепахат. Цо 4—5 бетта кхе а даь, дика кхаба а кхаьба, цхьаккха ца долийташ йоккхагIа йолча группага дIаденнад 90 совгIа Iаса, хIаьта хIанз кхедеш 29 Iаса шийга а да. Хьайбаш леладераша Iалаьмате дика могаю из. Цу колхозе болх беш я Мазиев Хьусейн бригадир а волаш йола гIишлонхой бригада. Цо деш да гIишлошъеш а ремонт еш а мел дола балхаш, цо хьалъю берашта яслеш, правлени чуйила цIенош, хьайбашта помещенеш, аьхки лоам дахача доаханна йола лагераш. Цхьанна дийнахьа салоIаш яц из бригада. Колхоза правленеи парторганизацеи бехках уж нах колхозхошта бовзаш бац, кулгалхошта шоашта а уж бовзе а я тамаш. Уж тайпа масалаш доаладе йиш яр тха районе мел йолча колхозашкара а.

Шурийна учет лелаяра болх хIанз укх сахьата во лел, хIаьта шурий хьоанал къоастаелгеи искусственни осеменене дешаши воча хьал тIа хилар-м вIалла дувца а дезац. Шурий хьоанал къоастаеш йола центрофугаш хIара колхозе хиланза ярг ца хилари искусственни осеменени юкъейоалаянза ярг ца хилари тхона хьалхадоах боахамашкара 30 процент совгIа дола доахани жаи хIара шера Iахар дусаш хиларо а шурий хьоанал йоаггIача тайпара ца оттаяр бахьан долаш дукха шура йовш хиларо а — кхыча наькъах ухаш хиларо. Из бIаргагу Кирова цIерахча колхозага хьежача. Цига оаха центрофуга оттайича 4,2 процентал лохагIа йоацаш яр хьахьекха шурий хьоанал, хIаьта хьалхагIа увттаьр яцар 3,5 процентага кхоачаш мара. Цу гIулакха тхона новкъостал эш республикански организацешкара, къаьстта а тха боахамаш искусственни осеменене аппаратуращцеи центрофугащцеи Iалашдара гIулакха.

Башха-дика нах ба колхозашка звеньевойш, бригадираш болаш а мугIарера болх беш а бараш. Масала, Кирова цIерахча колхозера звеньевая З. Исаева, бригадир М. Идиев, Ленина цIерахча колхозера звеньевойш Хасарова, Джамулаева, Музыкаева, бригадир Д. Мичаев, хIаьта иштта механизатораш а — цу наха дика болх бу, дикача хьала тIа я цар дIайийна хIамаш, хIаьта царех цхьабараш хьалхара оасар даьккха баьннаб. Цар рационализаторски предложенеш а тел, масала, звеньевая йолча Музыкаева Хелипата предложени елар хьахинна ялаташ лораде болх а бергболаш, ха а дергдолаш ший звеноцара член вахийта, аьнна.

Цу нахаца даим болх бе а уж шоай участкашка лоаттабе а, дика балха хьокхамаш даьхача кхы тIа а мах лургхиларах цар тешам болийта а беза, уж нах Сийлен доскашка, радио чу, кепа йоазонга гIолла наха дIабовзийта а беза.

ТIаийца социалистически декхараш кхоачаш миштa ду хьежаш хIанз вIаши проверкаш е болабеннаб районерча колхозашта юкъе. Дукха ха йоаццаш Ленина цIерахчеи Кирова цIерахчеи колхозашка вIаши проверка ярах дика пайда баьлар. Масала, оасара тIехьайиса хинна Кирова цIерах йола колхоз хIанз дикка хьалхаяьннай, цига тхьоврарчул 45—50 процент дукхагIа арабоал оасар де нах, хIаьта гурахьа дийна ялаташ чуэца кийчо яра тIехьайиса хинна Ленина цIерах йола колхоз хIанз комбайнашта а кхыча инвентара а ремонт яь йоалаш латт. Кирова цIерахча колхоза парторганизаце гойтара агитаци дика оттаяь хилар бIарга а дайна, Ленина цIерахча колхоза парторганизаце секретара нов. Якубова лаьрххIа карайцар из болх. Цо хIанзале яз а яйта хьалъэллай массехк щит, социалистически декхараш тIадола доска яздаьд, Сийлен доска даь доалаш латт, юртах чувоаллача арка оттаеш латт.

ХIанз агитколлективашца совещанеш еш да тхо колхозашка, дулхаи даьттанеи маьхаш тIатохарца дувзаденна КПСС ЦК а СССР Министрий Совето а беррига болхлошка, колхозхошка, совхозий болхлошка, советски интеллигенцега, берригача советски нахага даь Кхайкарал дIадовзийтара.

Х. ОКУЕВ,
Грозненски производственни управленера КПСС обкома инструктор.

6130 сома пайда беннаб

«Октябрьнефта» НПУ дика йовзаш я нов. Сибагатуллина кулгалду коммунистически къахьегама цIи лелаю бригада. Дика болх беш, хIара бетта производственни заданеш тIеххкоачашъеш хьайоагIа из.

Дукха рационализатораш ба бригада болхлошта юкъе. Къаьстта дика рационализатор ва мастер нов. Соловьев. Укх шера биъ бетта 12 рационализаторски предложени еннай цо. Царех 10 предложени балха юкъеяхьарах баьнна пайда 6130 сом ба.

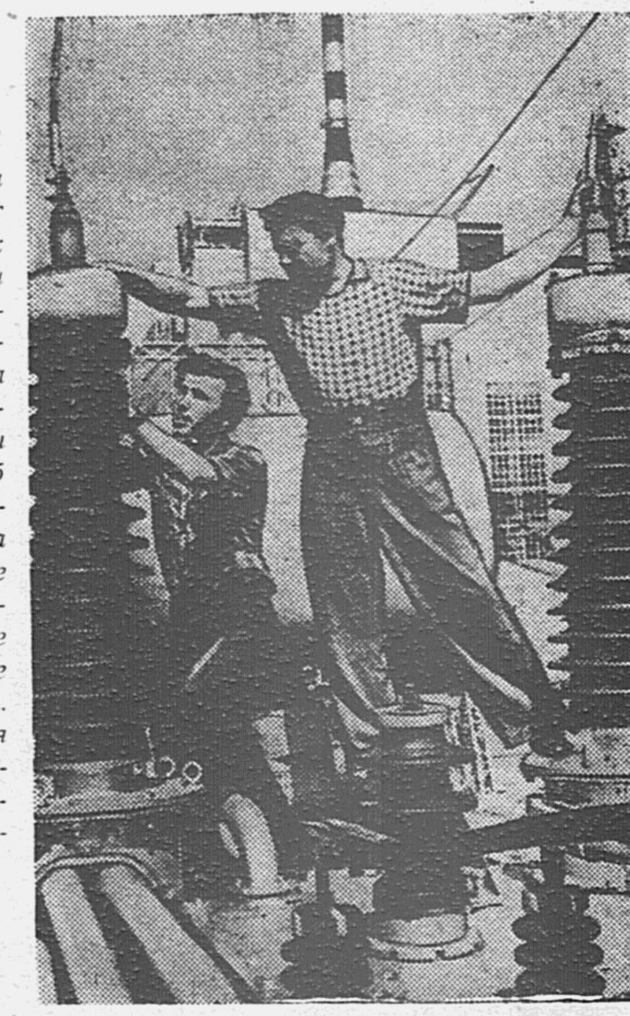
Дика болх барал совгIа шоай балха говзал массаза а лакхъеш хьабоагIа цу бригадера болхлой. Цхьабараш институташка, шоллагIбараш техникумашка, вожаш сайрийнарча школашка дешаш ба уж.

А. САРАЛАПОВ.

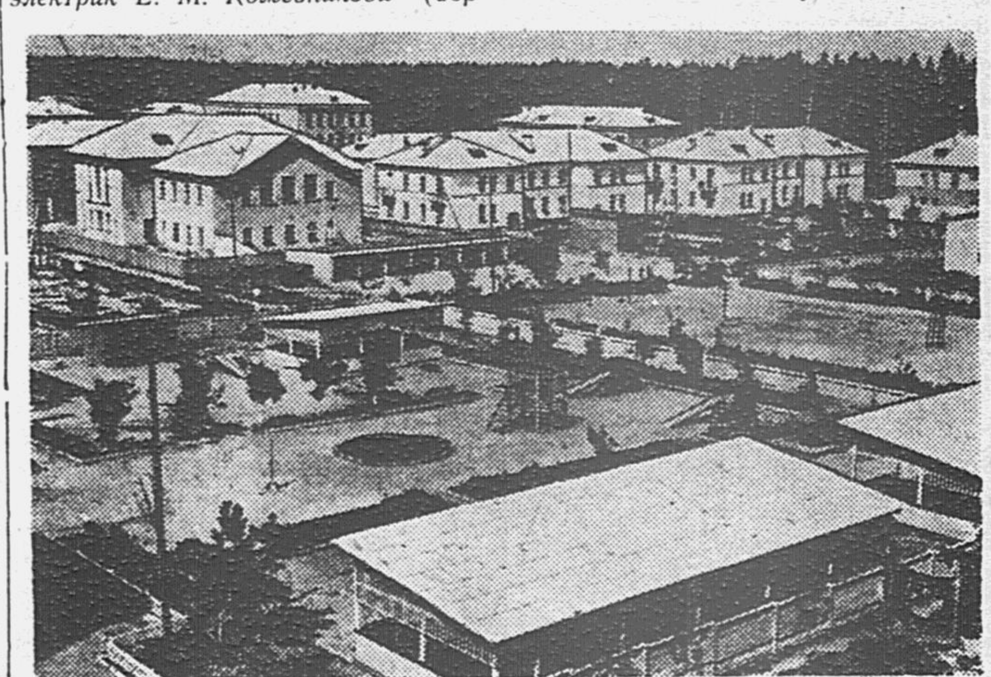
Горисполкомо дIахойт

ДукхагIа йолча хана цхьаккха бокъо а йоацаш хьалийцача лаьтташка ханна даь цIенош частни распискаш яздеш ий а деш, из гIулакх законаца дIачIоагIде, яхаш, горисполкоме ух укх тIеххьарча хана дуккха гражданаш. ХIаьта иштта дукха моттигаш я планах хьалдаь цIенош бокъонца законах доаггIача тайпара дохкилгеи эцилгеи горкомхозеи нотариальни контореи вIаштIехьа а ца доаккхаш ийдаь а.

Горисполкомо дIахойт, долаш долча законаша яххача бесса, цу тайпара ийдаь цIенош законах лоархIаргдоацилга а, хIаьта уж цIенош ийдаьрий царна цхьаккха тайпа юридически бокъо йоацилга а. Цкъаьннахь санна планах уж цIенош дIадаха дезаш хуле цар даьй да тхо яхача наха цхьаккха хIама а лургдац, цул совгIа квартира ялара бокъонех а боал уж. Милице органашта указани еннай цу цIеношка цхьаккха а саг дIа ма язволва, аьнна.

Свердловска гаьна йоаццаш хьалъеш латт И. В. Курчатова цIерах йола Белоярски атомни электростанци. Ерригсоюзни ударни комсомольски гIишлоне деча балхий керда этап йолаеннай. Iанара турбинаш дIаоттае болабеннаб монтажникаш. Реакторни отделени чуйолча цIеношка оборудоване керттера дакъа вIашагIделла даьннад. Станце дуккха гIирсаш болх бе долалургдолаш да. ХIанзале а болх беш я понизительни электроподстанции хий химически цIендеш йола станции.

Хьахиннаб 50 квадратни километр боккха Белоярски «форд». Цун берда йистошца хьахиннай массехк эзар саг вахаш йола поселок.

СУРТА ТIА: (лакхехьа) техник-электрик Е. М. Кожевникови (аьрдехьа) слесарь В. А. Копырини трансформатор хьаэцаш боахк. Белоярски атомни электростанци хьалъеш болча гIишлой керда поселок.

А. Грахова сурт.
ТАСС фотохроника.

Массаза а наха юкъе

Цхьаккха а бокъо йоацаш хала бахар дIаяхача замах шариIатеи Iадатеи Iазапа кIалха лаьтта, лай хьисапе бохкаш, эцаш лелабаь нохчийи гIалгIайи кхалнах.

Сийлахь-воккхача Ленина кхеллача Коммунистически парте хьахленца Октябрьски революце йохаяь дIаяьккхар из аьлийи лайи зама. Тахан вай мехкара кхалсаг, шийга аьннар дича йоалаш йола лай а йоацаш промышленность, юрта боахам, искусство, литература дегIадоаладеча, беррига а нах ираз долаш бахаргбола коммунизм хьалъеча хьинаре дакъа лоацаш я.

Дукха ба Урус-Мартана районе КПСС ЦК мартовски Пленумо юрта боахам тоабара яь решенеш сийленца кхоачашъяра лакхера социалистически декхараш тIа а ийца уж толамца кхоачащдеш кхалнах. Царех ба дояркаш Арсемикова Марет, Акбулатова Аминат, Кадиева Тамара, свекла лелаеча звеной кулгалхой Астемирова Айни, Мальцагова Яхийта, хьажкIаш лелаераш Кагерманова Зайнап, Чураева Эсет, Малуева Лайла, дуккха кхыбараш.

КIезига бац нохчийи гIалгIайи кхалнаха юкъе дика общественни балхаш деш, кхалнаьха бокъонаш, сий лорадеш бараш а. Царех ба Музаева Совдат, Лорсанова Бази, иштта дуккха кхыбараш.

Царна юкъе а къаьстта ювца еза Чечен-Аулерча кхалнаьха совета председатель, медицински сестра Домбаева Тамара. Дукха ха яхаи дика могаш йоацаши ше йоллашехь а цу юртарча кхалнаьха совета дика кулгалду цо. Юртах участкаш а яь, цу участкашка кхалнаьха совета членаш дIахьожабаьб. Кхалнаха юкъе бу болх ше санна хьинаре кхоачашбар царгара хьадех цо.

ХIаьта цун ший фермашка, бригадашка, школашка, берий яслешка, кхалнаха политически дешар хьехача кружоке, кхычахь массанахьа а яха а кхув, цига кхалнаха эшар, дезар, лазар фуд а хов, цига нийсденнача кхоачамбоацаращца хьинаре къовсам а лоаттабу.

МоллагIа хало тIакхаьча кхалсаг Тамара йолча йода, цо шийна тешшаме гIо-новкъостал дергдолгеи кхетам лургболгеи а ховш. Дукха ба марай сесагаи юкъе хинна хатар дIа а даькка цо машарца тоабаь дезал, битача кхалнаха дIадала ца туга бераш дIадалийта моттигаш, шоллагIа саг йоалае гIертилга дIадолалушшехь а хоададу цо. Цу юртара еррига а йиIигаш школе деша ух, иттанел совгIа нохчий йоI педагогически, медицински училищашка, институташка деша ягIа.

Н. ЛОГУНОВА,
КПСС Урус-Мартана райкома инструктор.

ДукхагIа теркам тIабахийта районашкареи юрташкареи наькъаш тоадара

Промышленности юрта боахами дегIабоалабе партеи правительстваи яь решенеш толамца кхоачашъяра къаьстта чIоагIа дегIайоалае еза автомобильни транспорт, дахка а тоаде а деза из лела наькъаш.

Цу даькъе боккха лоархIам болаш да промышленни товараш, юрта боахама эша машинаш, кхы хIамаш городашкара юрташка дIакхухьаш а юртбоахама продукташ, промышленноста эша бедал, кхы хIамаш юрташкара городашка, машина наькъаш долча хьаккхухьаш а, юрташтеи, районаштеи, городаштеи юкъера бувзам чIоагIбеш а дола юрташкара, районашкара наькъаш дахкар а тоадар а.

Городаштеи юрташтеи юкъе дIай-хьай кхухьача мухьий 70 процент цу наькъашка гIолла кхухь, хIаьта царех дукхагIа дола наькъаш бIаьстий а гурахьа а йоачаш хиннача хана цхьаккха а машин дIай-хьай йохалургйоацаш дехе хул, цо йоккха новкъарле ю промышленноста а юрта боахама а планаш кхоачашъяра.

Юрташка долха наькъаш дохкилга а тоаделга а тIехьатетта йиш йолаш гIулакх дац. Цу балха юкъе дакъа лаца деза наькъий организацещца цхьана районни партийни, советски организацеша, юртий Советаша, колхозаша, совхозаша, промышленни предприятеша. ХIанзалца баьча балхо хьахьокх цу ерригача организацеша барта а йолаш, цхьан болх беш хилча балха дика ка йоалаш хилар.

Масала, укх шера март бетта Iаьлий-Юртарча Советои, Наьсарен районерча промышленни предприятешеи новкъостал а деш Наьсарера Iаьлий-Юрта бода никъ билла йолаелар № 329 йола Сунженски наькъий-эксплуатационни участок. ЦхьоалагIча мае из никъ билла а баьнна Наьсарера хьалхара автобус яхар Iаьлий-Юрта. ХIанз хIара денна Iаьлий-Юрта автобус а кхы шоай гIулакхаш дола машинаш а ух.

Автомобилаш ухаргйола наькъаш тоадара чIоаггIа теркам тIабахийтаб Сунженски районе. Цига наькъаш дахкара а тоадара а план 1-ча мае 36,9 процент кхоачашъяьй. ХIаьта цу районерча «Победа» яхача колхозо ший шера йола наькъий план — 204 процент кхоачашъяьй, XIX-ча партсъезда цIерахча колхозо — 76,9 процент, Орджоникидзевски станицера Алханчуртски долине бода никъ биллаб.

Цу тайпара дика балхаш даьд ший шера йола наькъий планаш 42,7 процент кхоачашъяьча Ведана районе, 36,3 процент кхоачашъяьча Советски районе.

Цхьабакъда, цхьайолча районий кулгалхоша шоай наькъий планаш кхоачашъяра боагIаш бола теркам тIабахийтац. Урус-Мартана районе шера йола наькъаш тоадара план 13,2 процент мара кхоачашъяьяц, хIаьта Шаьла, Курчалой, Гудермесски районаша цхьаккха хIама а даьдац.

Цу тайпара, 1959-ча шера апрель бетта РСФСР Лакхехьарча Совета Президиума арадаьккхача Указо яххача бесса, моттигашкарча техниках, транспортах, кхыча торонех бизза пайда а эцаш наькъаш дахкара а тоадара а болх лерттIа ца беш районаш, колхозаш, совхозаш, промышленни предприятеш кхы а я.

Наькъий балхаш толамца кхоачашдара эггара хьалха лаьтта ахкар, тIо, жагIа, гIум, хьу тIаозар санна дола хала балхаш машинашца делга вIаштIехьдаккха деза. Мамогга дукхагIа уйла тIаяхийта еза моттигашкарча материалех, торонех дукхагIа пайда эцара. Балхаш цу тайпара дарах юрташка наькъаш дахкара а тоадара а дикка толамаш даьхад Наьсарен, Сунженски, Ведана районашка.

Районашкара партийни, советски, боахама организацей кулгалхой декхарийла ба колхозашта, совхозашта, промышленни предприятешта юкъе шерра социалистически ях а йоаржаяь юрташкара наькъаш дахкареи тоадареи балхаш сихде. Цо торо хулийтаргья диззача шера наькъашка гIолла автомашинай а кхыйола а транспорт лелаелга Iалашде, цунца беррига боахам тоабара декхараш дикагIа кхоачашде а.

У. ГАГИЕВ,
Нохч-ГIалгIай АССР автомобилий наькъаш дехкареи тоадареи Управлене воккхагIа вола инженер.

Агитатор—полевой стане

Юрта боахама къахьегамхошта хьалхашка оттадаь декхараш кхоачашдеча боккха лоархIам ба агитаторий. Цар наха юкъекхухь Коммунистически парте, цун кердача Программа сийрда идеяш; социалистически ях вIашагIъехк, хьалха латтарий опыт шерра дIайовзийт, хьехамца а гIулакхаца а новкъостал ду къахьегамхошта.

Массово - политически балха тайп-тайпарча формаех кхетамца пайда эц Предгорненски опытно - производственни боахама кхоалагIча отделене агитколлективо. БIаьш гектараш лаьтташ да отделене. Линейкаца така дихьача санна, дIаьхха нийса мугIарч долх тIаяьннача низ болча культурай — хьажкIийи шекара свеклайи. ДикагIча ханашка а лакхача агротехнически боарамашца а дIайийнай уж культураш. Цу гIулакха кIезига къахьийгадац агитатораша а.

Агитатор волча коммуниста Улубаев Вахас кулгалду звено эггара хьалха йистеяьннай бIаьстан юхьера кхашкара балхаш даь. Ховш да, ка яларга бода тешаме никъ мамогга къахьегама овсарле лакхъелга хилар. Цудухьа чIоаггIа уйла тIайохийт агитатора производстве хьалха латтарий балха керда формаши хьисапаши доаржадара.

Моттигерча материалех пайда а эцаш, тахан хьалхашка латта декхараш кхоачашдара новкъостал дергдолча тайпара ю беседаш коммуниста Улубаева. Цу отделене болх беш я республике цIи хеза хьажкIаш лелае ховш волча Чекуев Султана звено. «Лаьтта цаI да тха, — йоах Улубаева, — цхьабакъда, тха лоалахочо Чекуев Султана массаза кулгацца деш хиннача балхашта механизаци яр а еррига звенос цхьатарра болх дика бар а бахьан долаш доккхий толамаш даьхад». Чекуева звенос хIара гектара тIара 300 центнер свекла яьккхай дIадахача шера. Нагахь санна Чекуева звенос бечча тайпара болх бойя из массанега а дулургдолаш да.

«ХIара саг ший декхар а гIулакх а довзаш хуле, — йоах агитатора Улубаева, — болх дикагIа а гIулакх сихагIа а лел». Цкъаза деррига а вIаштIехьа хилацар Мусханова Замана: кхоачамболлаш опыт яцар йиIий. ХIанз дикагIа болча болхлоех лоархIаш я Мусханова. Дуккхаза агитатора яь беседаш зехьа йовнзар. Опыт йолаши массаза а оарцагIвала кийча волаши волча Улубаев Вахас эшшача моттиге новкъостал а ду, боаггIача тайпара хьехам а лу. Цкъа кирпишк яра ча лаха новкъостал де сона, аьлар цунга Юсупова Сацитас. Агитаторо ча яздайтарал совнагIа, ший еррига звеноца новкъостал дир цунна цIенош дотта.

ДIахо ялаташ хьувкъадара укх шерре а чIоаггIа лард еллай Улубаева звенос. Оалаш дола дош бакъ хиларца, дечоа массаза ше хьалха хиларца доккхий гIулакхаш кхоачашдара тIаберзабир агитаторо нах. Дика къахьегаш бола болхлой дукха ба Улубаева звеноца. Дукха шераш дIаденнад кховзткъе дийтта шураш дийнна волча Ахадкиев Тутас лаьттана беча балхьа. Селлара ха яха ше волашьа чукхаш кхоачамаш 130—150 процент кхоачашъю цо. Дика болх беш хиларах производстве массане а сий деш я Кагерманова Зайнади. Из райсовета депутат я. Дика сакхетам болаш нах ба Ибрагимова Роза, Джамбекова Салмат, кхыбараш.

Агитатора хIара беседа — из эггара лоархIамерча, ладувргIа гIулакхаш чIоагIа дагадоалхача гIулакхаш дола къамаьл да. Из тайпа къамаьл де а беседашта эшшаш йолча йола материал харжа Улубаева новкъостал ду вуриитте а агитаторо беча балхара даим хьожаш волча партийни организаце секретара Хагаев Шахида.

Агитаторашта юкъе ва вай республике цIи хеза вола хьажкIаш лелаер Чекуев Султан. Урус-Мартана района бригадаштеи звеноштеи юкъе шерра яьржача яхье Чекуева звенона елар карара кара тела райкомеи райисполкомеи ЦIе байракх.

Агитаторо еча беседай тематика тайп-тайпара я. Царца я парте XXII-ча съездеи КПСС ЦК мартовски Пленумеи исторически решенеш, къахьегама овсарле лакхъергйола наькъаш, мехка чухьара а доазол дехьара а событеш, ханна дулхаи даьттанеи маьхаш тIатохарца дувзаденна дукха ха йоацщаш КПСС ЦК-аи СССР Министрий Советои вай мехкарча берригача къахьегамхошка даь Кхайкарал.

Тоатолгех хиш хулаш санна, вай хьалхашкахьа хьош бола никъ сихбу юрта боахаме хьалха латтарий опыто. Ший опыт а вай мехка латтарашта карагIдаьннараш а ший звеноцарча берригача къахьегамхошка дIакхачийта гIерт Чекуев Султан. ВIаши доттагIал тIехь деш долча новкъостало, звеной берригача члений хьажкIаши свеклаши хьувкъае цхьа уйла хиларо къахьегама толамаш дахара цар дегаш ураоттаду. ПхелагIа шу да Байгираева Езмана Чекуева звеноца болх бу. Йоккха опыт я цун. Цхьабакъда, дукха ха яц Кадырова Малика цу звено балха ена. Къонача болхлочоа Езмана новкъостал дир дIайийнача хIамашта нийса оасар де из Iомаеш.

Кхашкарча къахьегамхоша чIоагIа лоархI Чекуев. Массаза а корта болаш, хальда хул цо еш йола беседаш. ГIадбахе а самукъа дальe а хул нах самукъдам бе ховш вола из саг кхаьчна моттиге. Делкъийна перерыв хилча хана культурно салоIийт Чекуев ший звеной членашка. Гаьнна кхахоз цига лекхача пандара оаз, иллеш. СалоIаш цхьа сахьат даьккачул тIехьа агIо а ца гуш ва, хьега а хьаъшка юкъа а кердача низаца гIа а вахе, болх бе дог доагIа.

Агитаторех ала а доагIаш оал вай халкъе массаза а Коммунистически парте идеяш чакхйоахараш ба уж, аьле. ХIаьта коммунизма идеяш наха юкъейоаржаеш болча агитатора декхарал сий долашагIа декхар дац.

М. АУШЕВ.

Дика болх беш я «Сунжанефта» № 109 йола буровой коллектив. Цо болх бу Ачалкхеннеи Карабулакаи юкъерча мехкдаьтта бурув деттача. Цига бурув детта йолаеннай из коллектив март бетта. Цу хана денз 1900 метр бурув теха баьннаб уж. Дика йоахо юмастера нов. Шкурат Юре ший коллективо 700 метр тIа тIехдика толамаш дахара. Цхьан бетта норма 700 метр йолча цар 820—840 метр бурув тох.

Мастер Шкурат волча буровой къаьстта дика къахьегаш бахьан долаш шоллагIа кварталe «Сунжанефта» дIа-йоха тела Це байракх еннай бурув деттача коллективана.

Коллективо дош деш ханал цхьа бутт хьалха скважина бурув теха яккха. Цар шуьйн декхар кхоачашбар хилар тIаьхьале а гуш да.

2270 метр кIоарга бурув тоха дезача 1900 метр бурув теха баьннаб уж. Цул совгIа бурув тохара болх коллективо нийса лелабарах 9 дюймовн колонна хеца езача 6 дюймови Iо чу кийцай цар. Цо боккха пайда бу цунна хьахийна ха кхоаран буровой материал кIезигга дIаяхийтарах.

А. ДОДОВ.

СУРТА ТIА: вахтови сменаш. Сменах хувцалуш ба бурильщикаш Беспалов Николайи Бодриев Руслани.

И. Плиева сурт.

Сурта тIа: Грозненски районан номер цаI йолча Шурий совхозан цхьоалгIчa фермин тракторист В. Лабынцев мукх хьокхаш воалл.

И. Плиева сурт.

Гурахьа дIабийна мукх хьакха болабеннаб Грозненски районан № 1 йолча Шурий совхоза къахьегамхой. Низ ца кхобеш къахьег царех хIаране шийн ханнахьеи ца бойташи мукх чуийца бакхара. Из кхьокхаш къаьстта дика болх бу № 1 йолча ферма тракториста В. Лабынцеви машиниста П. Догатовен. Нормах 14 гектар мукх хьакха безача 19,5 а кхы сох цIа а хьокх цар.

Ялати коартолаши дикагIа хьувкъийтара

ХьалтIаяьннача пропашни культураштa чунйнна гIулакх деш ба Советски районa Кировa цIерахча артелa колхозхой. Шоашка лаьтта кIезига дале а, цу тIара дукхагIа пайда эцаргболча тайпара хийцай цар лаьттан структура.

Цига дика хьувкъаш культура я коартолаш. Цудухьа из лерттIа кхеяра чIоагIа йоакхо колхоза къахьегамхоша. ХIара гектара тIара 85 центнер коартолаш кхеелга — ииттa дар юкхьанца цар шоашта хьалхашка оттадь декхар. Бакъда, из декхар тIеххоачашде бешам ба цар.

Ханнахьеи дикеи дIадолададь коартолашта гIулакх делга. Къаьстта дика бу из болх Чупалаев IалауддиН керте латтача коартолаш лелаеча звенос. Шоай 22 гектар йолча участка тIа оасар даь а бакъна лоаллах улача звенона новхостал дезарь ба уж хIанз.

Иштта дика гIулакх ду цу колхозе хьажкIашта а. Ялата лаьрхIа дIайиннача хьажкIашта оасар даь а бахьна, силоса лаьрхIа дIайиннача 146 гектара тIарча хьажкIашта гIулакх де болабеннаб хIанз хьажкIаш лелеараш. Из болх дикагIа дIаболабаьб Эрзнукаева Хьава керте латтача звенос.

Цар ялаташта чIоагIа зе дора юрта бахача наьха хьайбашеи акха хьакхарчашен. Кхы дIахо из зе шоашта ца дайта звеньевой Исаева Зайнапа хьалхленца колхозхоша лаьрхIад аргIагIа ялатий участкаш лораe.

З. ГЕЛИСХАНОВ.

Къона хьажкIаш лелаераш яхье баьннаб

КПСС ЦК мартовски Пленумо доккхий декхараш оттадаьд къоначa хьажкIаш лелараштa хьалхашка — махулла дикагIа хьажкIаш хьувкъаелга. Уж декхараш кхоачашдара Ерригроссийски социалистически яхьe а баьнна къахьегаш ба тха районерa дукха а хьажкIаш лелараш. Цу яхьа юкъе дукхагIа кагирхой озара чIоагIа балхаш ду Гудермесски территориальни управленерча комсорга, ВЛКСМ инструктораша, ВЛКСМ Гудермесски райкомо.

Кхоачамбац дукхьала хьажкIаш лелараш хьувкъаийта безам хилар. Цу гIулакха мел эшар Iалашде а чIоагIа къахьега а деза. Дика кийдьaчa лаьтта агротехнико яххача тайпара дIайийра укх шера хьажкIаш «Дружба» совхоза йилагIча отделенe Вадиев ХIарон керте латтача къоначa болхлоша. Цхьабакъда, уж дIаювча хана яхка езаш хинна минеральни удобренеш йоацаш яр. ХьажкIаш лелараштa новхостал динзар отделенe кулгалхоша а. ВЛКСМ обкома инструкторши райкоми оарцагIьальча мара вIаштIехьдалнзар эшшаш йола удобренеш Iалашьен къоначa хьажкIаш лелаерий йоагIа звенош. Хьа кыдола кхоачамбоацараш дIадахеи. Ше дIайийннача 200 гектар хIаране тIара 60 центнер фуалъяхьа хьажкIаш чуэца лаьрхIад укх шера Вадиева кулгалдеча звенос.

Иштта декхараш тIайицад ужа миссел хьажкIаш хьалкхееча Макеев Сираждини Насуханов Вийсолтен керте латтача цу совхоза кхоалагIча отделенерча звеной членаша а. Шоай декхараш кхоачашдара чIоагIа оарцагIььянный районера ерригa кагирхой звенош.

А. НОР,

ВЛКСМ Гудермесски райкома секретарь.

Цхьан районера хоамаш

ТАМАРА СВЕКЛАНА ГIУЛАКХ ДЕШ Я

1957-ча шера ше Казахстанера цIайоагIашехьа а «Октября 40 шу» яхача совхоза Наьсар-Кертерча отделене баьца дааринг бригаде балха яхар Берсанова Тамара. Дукхача советски нахага кхаьчай 4—5 шера цо шийн кулгашца кхеяь помидораш, нарсаш, кабуц, кхыйола культураш. Цхьа шу дIадахадац цун звенос шийн декхар кхоачаш ца деш.

Укх шера юкхьанца дIайийнай цу отделене шекара свекла. ЧIоагIа къахьега дезаш культура я из. Мала вахийтача бакъахьа вар-хьогI сох кхее, аьнна, шоайла дагабаьлар отделене кулгалхой.

— Берсанова Тамара бакъахьа я цига. Цо кхоачашдергда шийн декхар, — соцадир цар.

— Могаргдий-хьогI сона из болх бе? Свеклана беча балха говзал а мичай са-м. — яхаш ше-шийца дагаювлар Тамара, цунах шийга хоам баьча хана.

Бакъда, безам болчун балхагIа ка йоал. Новкъостал дир юртбоахама литературо, опыт йолча болхлоша. Бийса тIехьа яхаллца «КхIлбаседа Кавказе шекара свекла мишта кхеергья» яха брошюрка дешаш яргIаш хулар из ше балхара чуеча.

Дика хьан а даь аьха кийчдир лаьтта. Шоззa макха бакъхар, фу дIаделиехьа культивацийр.

ТIаккха агротехнически хахьатIаоттаьехьа, ше селха тIа а хайна боарраммах кIоаргал а долаш дIадийра ги.

Цо лаьтта иштта дика кийчдарах-оасар ханахьа хьалтIадаланзар кхай тIа. Свекла лордиллаш хийцар оасар хьалтIахьалехьа.

Культиваци йир ТамарасШийн 13 гектар хулача участка тIа, цул тIехьагIа молхаш техар.

Цул совгIа цун царна Iунал де техника яц совхозе. Из дика хов Тамарийна. ТIехьагIа-м хилла мег царна къаьстта Iунал дергдола машинаш, бакъда, хIанз цел юкъе боацаш декхар кхоачашде вIаштIехьдаргдац.

...Дайха ди да. Камоаршонца йIовхал Iочумехкаеш хьежмалх. Бакъда Тамара кхахкаш йIовхалах. Тейжа а сиха а лел цун бера цел. ТIехьадус сийна лордаш йолча свеклай мугIараш. Цкъан ахаззен — шозза кхоачашьо цо шийн дийнахьара задани. Иштта хьинаре болх бу цун звено членаша Вышегорова Тамарас, Чертоева Рукъета, Вышегурова Лидас, иштта кхыбараша.

Цар социалистически яхь лаьцай шоаш санна свекла лелаеча Дзауров Тухана звеноца. Тамарий звено хьалха я. ХIанз звенона кийчъеш, хIара свеклаш юхера лаьтта хьоадеш боахк уж.

— ХIара гектара тIара 250 центнер свекла — из декхар бехкткохаме да. Бакъда, тхо из тIеххоачашде-м хьожаргда, — йоах Берсанова Тамарас.

Иштта шийн коллектив вIашагI а теха, хьинаре къахьегаш йоал шийн учатке къона звеньевей — гIалгIай йоI.

Т. МАЛЬСАГОВ,

КПСС обкома Сунженски зонера инструктор.

Хьувкъаргда ялаташ

Дерригa ялаташ дика хьувкъаде лаьрхIад укх шера Наьсарен районa «Октября 40 шу» яхача совхоза механизатораша. Укх гаргарча шерашка шоай боахам чIоагIа дегIабоалабара хьахьег цар.

Совхоза ерригача отделенешка хьалха ювш хинначa баьцашта меттел укх шера дIайийнай хьажкIаш, горох, доакъарийна лаьрхIа свекла. Соакха укх хана йийначул дукха а дукхагIа дIайийнай уж культураш агротехнико яххача тайпара. Масала, Долакха-Юртарча отделене ерригача хьажкIашта дIалоац 1050 гектар, соакхарчул 460 гектар дукхагIа.

Дика хьатIаяьннай дIайийна культураш. Цхьабакъда, царна лерттIа гIулакх де дезилгa а кхетаду совхоза механизатораша. Сихха тIадоал оасар. Цудухьа, юрта боахама техникага торо мел йолча метте шин сменах болх бейтаргба. Берригача механизатораша дIаIомаю хьажкIаш лелаерий Дауербеков Яхьяй, Кулбужев Мухарбика, Кодзоев Бахьаудина, Арчаков Дауда, иштта кхыбарий а балха ошт.

ТIаяьнначул тIехьагIа хьажкIаштен кхыча культураштeн дика гIулакх ду механизатораша.

Къахьегами хьувкъами вIашагIдоахк, яхаш да халкъа хьица. Цудухьа дукхьала къахьегамца хьувкъийта лаьрхIад тха механизатораша хьажкIаш а кхы мел йола бIаьстан культураш а.

И. КУЛБУЖЕВ,

совхоза партбюро секретарь.

Цунах коммунистически къахьегама ударник хургва

Дика къахьегаш ва Наьсарен районa «Октября 40 шу» яхача совхоза централни ремонтно - механически мастерске болх беш вола Касилгов Iаддрахьман. Шийн болх дика бовзаш, бокъонца вола мастер ва из, оал цунах совхоза болхлоша.

ХIара бетта 135—140 процентал кIезигагIа йоацаш кхоачашдо цо производственни заданеш. ХIанз, кхашкара балхаш сихденнача, ханакхы а бехкткохамегIа да Iаддрахьмана хьалхашка латта декхараш. Цудухьа кхашка балха араякха кийчъяьча техникага дика хьоаш хул из.

ЦIаккха а бIу ца кхожабеш, ди-бийса ца къовсаш дика болх беш а производственни заданеш массаза тIеххоачашъеш а хиларах дукхаза а Сийлен грамоташ тийнна Iаддрахьмана. Коммунистически къахьегама ударника сийлен цIи яккха кхоачаш болх беш цо.

ЧIоагIа новкъостал ду яхлагIа разряд йолча токара Касилгова шийна къахьегаш болча къоначa болхлоша Баркинхоев Ахьмада, Олигов Дауда, Баркинхоев Башира, Зурабов Баьтилгирена, кхыбараштa.

М. ОСМИЕВ.

ЦIИ ХЕЗА ДОЯРКА ЙОЛЧА

Доккхий балхаш да тахан вай кхашка деш латтараш. Из ба бокъонца бола къовсам, советски къахьегамхочо нах иразеи дог гIозен бахара хиланза дардоацаш мел дар лаьттангара хьадаккхара тIехьа лоаттабу сийрда-сийлахь къовсам. Парте кхайкамах цу-къовсама гIайттача юртбоахама сийлахьча болхлоша доккхий толамаш доах. Цу къовсаме керда довкъаш дахара, халонаш эшаяра хьалхa латтараша, шоай хьинарца коталоний наьхаш сийрдадоахараша шекбувларий дегашка тешам уваттабу.

Шоай къахьегамца вай вахара наькъаш сийрдадоахаш бола турпалхой кIезига бац вай республикерча къахьегамхошта юкъе. Царех доккхал деш, царна дола дIайха баркал делаьха латташ кхы вай воашта боча, езаш йола цар цIераш. Цу нахах я «Назрановский» яхача совхоза Аьлти-Юртарча отделене МТФ доярка Барахоева Элбазкъий Лемка. Из ца йовзаш, аьлча а, цун цIи ца хозаш вола цу дIаьlа наьсарехьа хиланза вай республикерча къахьегамхошта юкъе.

Наьсаре. Юкъ-юкъе мара сигал морх йоацаш, къаьга-сийрда ди. Шиъ — кхоъ ди хьалха догIаббаш дийлача догIо тIоадаьча лаьтто маяхха я букъ тIаIы тIаэккхийташ хьежача мальха йIайха зIанараш.

Юрта юкъе оаха Лемка хьаттача, тхона вовзаш воацача сагo тха хаттара жоп делар хаттарца:

— Доярка йола Лемка йий оаш хеттар?

— Я!

— ХIанз из а цар ферма вож доярка а шоай доаханца буц тIатехар цо: — АргIанца, Сийнача-Кхерийгахьа хила мег цар ферма.

ТIаккха дIа а волавенна, юха а вийрза, цIакха а тIатехар:

— Массарел а дIаьгIа ховргдa шоана, — цар отделене телефон тоха оаш!

Баркал гIулакхаца а районера вахар довзаш а волча зIамигача сага! Лемкай цIи наха мел йовзал-теш, аьнна, дагадоахараш оаха дIахаьтта мара, тхона-м хов, къахьегамца сийле яьккха сaг вахача бода ниъ йоархI яланзен шаьреи хулилга.

Наьсарен-Вокзалера Юкъерча-Ачалкхе вугаш болча новкъа аргIан дукъ тIа дIатIаваьлча, Сийнача-Кхерийна гаьна доацаш, босах аьрдехьа Iочуласт машиний чархаша шаьрбаьча Iаьржача наькъа, голаш етташ дoда готта така. Цхьа километр совгIа никъ Iочубаьчул тIехьагIа, наькъо аьтта оагIорахьа гола тоххача латт Аьлти-Юртарча отделене хьалий ферма.

Укхаза дагIа ферме болх беш бола нах бувшаш-гIовтташ цIенош, укхаза латт дIаса кхувлаш дола ардакхах даь цар чархаш тIара цIа а. Аьтта боса сийнача баь тIа Iаьржа кIаьд кхийтташ белгала ядоахан чудоахкаду кхаланза йола карт. Доаханта хьека лор шиъ помощникашца цхьана даьхаргдолен доацеи доахан къоастадеш воалл. Дергдолча божаллашта тIазза улл хьу, кирпишк. Коа кьег маьлхага йокъаяйта отталь кIай флягаш. Ферманна доал деш бaраша гIулакх доладеш хержай аьхки ферма латтаргIола моттиг: наха а хьайбашта а дола хий гаргга да, йиъэ оагIорахьа бIарг махкоачча яьржа яда гошка кхоачаш йолча хьаьнача баьцех хьалийнна уж аргIан сийна босеш.

...Делкъйина доахан детта хIара а ши сахьат ха а йоалаш, Барахоева Лемка паргIатта муIха я шийна шийн новкъостий а балхах лаьца тхона къамаьл деш. Хьатара лесташ, унахцIеначa сага хула тайпа юхь йолаш саг я. Доккхийча бIаргацIацкъамашта кIалхара эхьхетачо хьеж цун сийрда бIаргаш. Къамаьл деш, сихлуш йоацаш, дош хьаже оал цо, сатем боацача кулгашта тоам бе тIетташ саннa, каьгеннача цIилеторгах ах истолах Iо а гIертаеш. Балха тIера, хьинаре, хIаманна маькара Iаьржача тешал деш йола белгалонаш дукха йоахк цунах.

Мелла дийцача а, тхона хар эш цхьа хIама: доахан а уж леладар торонаш а цхьатара хIаьтта, Барахоева Лемкас хIара Iаттагара йоаккха шура вокх доярками йоаккхачул дукхагIа хилара къайле малагIа я?

Лерг дилла ладувгIа дог доагIа Барахоева Лемкас шийн балхах лаьца дувцаш.

Доярка йолаш болх бу цо 1944 шера март бетта денз. Казахстана Кустанайски областа Песковски районерча Константиновка яхача юрта колхозе болабаьб цо эггара хьалха доярка болх. Юкхьанца дениз безабеннаб цунна из болх. ХIара шерра-шера, вокх доярканшта юкъера белгалйоалаш, планаш тIеххоачашъеш хиннай из. Шу дIадоаш хиннадац совгIата Iасилг е 10-гара 15-га кхаччалца шурий центнер ца луш.

1958-ча шера июне денз «Назрановский» яхача совхоза Аьлти-Юртарча отделене доахана ферме болх бу цо. Укхаза а планаш иштта тIеххоачашъеш хьайоагIа Лемка. 1959-ча шера планах 2200 килограмми тIалоацамах 2400 килограмми шура якхха езача, хIара Iаттагара цо бокъонца яьккхар 2962 килограмм шура яр. Цхьабакъда, 1961 шера ше лелабаьча 15 Iаттах хIаранегара 4615,4 килограмм шура яьккхар цо, хIаьта 1962-ча шера цо лелабеш 20 етт ба, хIара Iаттагара 4700 килограмм шура йоаккхилга тIа а ийцад цо. ХIанз хIара Iаттагара цо йоаккхача шурий лоархIам бича ховргда, из тIалоацам цо кхоачашбергхилар.

Барахоева Лемкас дIаьхка а белгалдоакхь, план кхоачаш а тIеххоачаш а яра, шура хьахагIа хилийтара дола кертерa гIулакх доахан дика кхабари дика леладари хилар. Доакъар шортта а, тайп-тайпара а хила деза, чудоакхаш йола моттиг, къаьстта а шийлача хана, йIайхе цIенеи хила еза.

— Хьайбо а, саго санна, кхетаду шийца саг дика е во хилар. Эггара дорхагIа, ца беттийташ болча етт сайга кхачача, чехка мутIахьа берзабу аз из. ХIара Iа дIатоха къарг шe безаш е да дезаш тох хов Iатта.

Доярка йолаш дукхача шерашка болх беш дика кхетадаьд аз, деттача хьаьлашта ду гIулакх, цар шура луча хана даь ца Iеш, бIарччача шера де дезаш хилар. Цкъаза ниIслу етт бецаьчул тIехьагIа шура даарал Iуналан боча ца лелабеш дола гIулакх. Лекъаьчул тIехьагIа, бахкалехьа, беттача хана санна гIулакх де деза Iатта. Иштта из леладар бахьан долаш са доахан дарстара дика долаш дальар бIаьстанга.

Цхьаькха хIама а да сона белгалдаьнна: етт бахкалехьа 45—60 ди хьалхагIа ца бетташ бита беза, хIаьта дукха шура луши кхоен доахан а хилаьча 70 ди хьалхагIа лакъийта а мегарда. Етт бахкаргбола ха ховргда из бугIе биха ба ховргдолча журнала тIарча йоазонах. Етт ца бетташ бутийла къоастаде деза цун унахцIеналга, барстарга, цо луча шурийга хьежка.

Къаьстта белгалдоакх Барахоевас доярка зоотехнически бокъонаш дика Iомаяь уж лерттIа чакхйоахаш хила езаш хилар. Уж йицъяла а тарду. Цудухьа, къаьстта а къоначa доаркаша, юха а юха а шаьрье бе деза уж. Детташ дола доахан леладара керттера бокъонаш дагахьа ховш хила еза доярка.

Етт лакъийтача хана де дезар дувц Лемкас:

— хьалхарча шин дийнахьа хьанзолца кхозза бийтта етт шоззa мара беттац, вокх кхаь дийнахьа — цхьазза бетт, тIаккха — ди юкъа. ЦIаькха а белгалдоакх аз: доярка массаза а хьайбай лораца дагайоаца, цa хов из а шекъяр а цунга хоаттаж хила еза. Сона хетачох, доярка балха тIа котъювлара керттерадар да — из шийн кхом беш хьаьлий кхоабаш, дикен йоакхонцен хьаьлашта гIулакх деш из хилар.

— Доахан деттара говзал совйоалаш латт цар, аккарех дикa доярках хургба, — цIераш йоах Лемкас ферме болх беш укх шера баьхача Мархиева Маккеи Лизан яхача къоначa шин йиъий. Иштта белгалбоах цо болх дика беш Мальсагова Лемка, Алимжанова, кхыбараш. Доаханга дика хьожаш ба доаханта боахка Колоев, Осин, Пугоев.

Делкъйина доахан детта хагрга а гIерта, тха къамаьл хадаш. Барахоева Лемкас йоах:

— Тха балхаца сакъердам болаш бола нах тешабе мегаргба шоана, тха Аьлти-Юртарча отделене фермаца болх беш болча наха — доярка а доаханга боакхараша а — март бетта хиннача парте Центральни Комитета Пленума решенештен, парте Центральни Комитето даьча Кхайкаралан жоп а луш, шоай социалистически тIалоацамаш диза кхоачашдергхилархой.

Вай теша мегарг а да Барахоева Лемкас яхачох, хIана аьлча цу ферме болх беш бараш шоаш аьнnар кхоачашду тайпа нах ба.

Хь-Б. МУТАЛИЕВ,

писатель.

Таджикски ССР. Катта-Сайски водохранилища сунт тохаш баьккхача кIоага чура лаьтта хьалтесса даьнад. ХIанз сунта лаьтта тIахьокхаш а хий дIа-юха дехьаш йолча камера чу аьшкабетон йотташ а боахк гидростроителаш. 24 километр дIаьха даьккха жанал да лоамнецара доагIача шин хицара хий водохранилище чу укардолаш.

Лакхача лоамашка техача цу сунто йиш хулийтаргья хьабаьча фордаю 55 миллион кубометр хий Iоаде а еззараш гектараш долча хьаькха йолча Ура-Тюбински районна колхозашен совхозашен дукха а дукхагIа кхеергья комсаш, сомаш, баьца дааараш, алсамйоахаргья хьайбай продукташ.

Сурта тIа: хьалхен латта Катта-Сайски водохранилище.

И. Кургана сурт. ТАСС фотохроника.

ДукхагIа хургда коа тIарча оалхазарий дулх

Хозача моттиге улл Шаьла района «Джалка» совхоза кхоалагIча отделенерa коа тIарча оалхазарий ферма. Цхьа бартцхьагIо йолаш хьакъег КПСС член йолча йоаккхагIча птичница Хадизова Сепе кулгалдеча коллективо. ХIанз вай парте, советски правительства, дерригача советски халкъо шоашта хьалхашка чIоагIа бехктохаме декхараш увттадеча хана бахача наха дукхагIа дулх, даьтта далара кхы а доккхагIа толамаш даха кийча ба птичницаш. Планах кхаь беттага кхаччалца 2500 кIориг хьалкхее езача, 3500 кIориг хьалкхее дош деннад хIара птичница.

Шоаш денна дош кхоачашду цар. Май бетта цар фермера кхоалагIча отделенешка дебаде 3 эзар жужак дIаденнад, хIаьта дулха лаьрхIа ужжал боргIилгаш дIаеннай пачхакхалкхенна.

Коа тIарча оалхазарашта гIулакх мишта де деза дика ха а ховш бу шоай болх птичницаша Мунаева Цакис, Тепкаева Марусе, Хадизова Рашана, кхыбараша а.

Б. ЗАНГАЕВ.

Дика жа леладархо

Дукха ха яц Яссиев Хасмахьмад МагIалбика районерча «Ингушский» совхоза жега вахар. Бакъда, шийн болх безаш хьалхашка латта декхараш довзаш хиларах цунах жа Iуша юкъе белгалваьннав из.

ДIадахача Iанна шийн Iа юхера дIа ца воалаш, ханнахьа доакъар луш, шийн моладеш къахьийгар цо, шийн жа дика Iангара даха гIерташ.

Дикача къахьегамо дог гIоздоакхх массаза а. ХIанззехьа а 640 совгIа Iахар баьб цун Iулацарча 500 жийво. ХIаьта Iоахарий хIара денна тIадеттадуш а латт.

ХIанз дийнахь а буса а, дикагIа доакъар дола моттигаш а лехаш, шийн жа доаждеш ва Хас-Махьмад. Тийшша ала мегаргда, цо шийна укх шера хьалхашка латта декхараш толамца кхоачашдергда, аьнна.

— Сона дукха беза сай болх, хIаьта жех мамогга дукхагIа пайда эца безилга а хов, — йоах Хас-Махьмада. — Цудухьа балха езаш лакх а еш, дукхагIа а дикагIа а болх бе гIерт со.

М. ТЕМЕРБИЕВ,

«Ингушский» совхоза зоотехник.

ХIанз дош юрташкарча къахьегамхошка да

Хьайбай продукци дIаэцара маьхаш тIатохара хьакъехьа парте Центральни Комитетон Советски правительствон берригача къахьегамхошка даьб СССР Министрий Совета соцами чIоагIа раьза хинна тIайицар «Кавказ» яхача колхоза къахьегамхоша. Колхоза из мел боккха лоархIам болаш хIама да хьахьокх укх бахкбдолча а. Соакха 8247 центнер шурен 3240 центнер дулхи дехкар оаха пачхакъалкхенга. ХIанз керда оттадаьча маьхех хьаьл продукци пачхакъалкхенга ехкача 100 эзар сом гаргга дукхагIа хургда укх шера колхозагар хьалдергда колхозо.

Ка бола ялаташ чунйца мукъадьяннача лаьтта доакъарийн лаьрхIа хьайбашта дIаювш доахк тхо хIанз. Эзар гектар дIаювргья оаха укх шу. Дика доакъар шортта хургда, хургдолче, сихагIа алсамдаргда колхозе дулх, шура, фуаш.

торонаш оарцагIа а яьха, юртбоахама продукташ алсамйоахилга — иштта я тха колхоза

Пачхахьалкхено дIаэцара маьхаш тIатохар бахьан долаш дIадуча хьайбашкара йоалача продукцес совленагIа тхоашта хьакхоача ахча хьайбаш дебадера, капитальни гIишлош гIуъяргa, къаьстта а доакъарий гIулакх тоаде, хургдола доакъарий юкъадаккха хьоа а хьоаш хургда хьачана ахча тха колхозо хий Iaьла ийла.

Детташ дола доахан аххаганча лагерашка дигад тха ферма. Эггара хьалха доахан лагерашка дигар цхьоалагIча бригадерча хьайбаш леладераша. Лоацаца хана массеха центнер тIакхийттай цар доахана лулйоа хьайбо. Къоаста а ях, йорстае чуоттайнь 1000 хьаха. Свинараш Вахчиновен Герасименкон хьожаш йолча групташа дийнахь-бус хIара хьакхийна 700—800 грамм дулх тIадеттадаллар май бетта. Первомайски районе лоамашкарча даьгIенашка доажде дигад кавлар доахан.

Пачхахьалкхено шурен дулхи дохкара ах шера план ханал хьалха кхоачашъяра оарцагIа балхаш дола хьайбаш леладераши специалисташи.

Мехка юрта боахам сихха дегIабоалабара партеи правительстваи ечa йоаконо шоаш бизза хамбелга укх шерре а дIахькхаргда «Кавказ» яхача колхоза къахьегамхоша. Пачхахьалкхенга дукхагIа дулх, шура, фуаш, тха дохнилга — иштта хургда Коммунистически партеи Советски правительство Кхайкарала оаха луш дола жоп.

Н. БИРЮКОВ,

«Кавказ» яхача колхоза председатель.

СЕРДАЛО

3-гIа оагI. 10 июнь, 1962 шу.

ДОАЦАРАШИ БАКЪДАРАШИ

Гарри ФРИМЭН
Американски публицист

ВIашагIкхийттача Штатий рузкъаех доккхал дар дезаш я долларий пропаганда. Цхьабакъда, империализмана тIехьалаттарий баге йокъалу. бокъонца бола цу рузкъай дай малаш ба яха къамаьл юкъедаьннача хана. Из-м кхетадеш а да.

«Капиталистически мехкашка дикача товарех хьалйизза латт магазинаш, — йоахар Н. С. Хрущева советски кубински кагирхой митинге ше къамаьл деш, — цхьабакъда, цига ахча дарашка мара эца йиш яц уж товараш, хIаьта ужжаморгаш шоай цхьа боарам болаш ба. Америка ВIашагIкхийттача Штаташка виъ — пхиъ миллион саг вIалла хьабе болх боацаш ва, хIаьта бIаргчача дийнахьа хьабе болх боацаш-м меллаб цига. Миллионаш нах ба цига шоай мехка рузкъаех пайда эца йиш йоацаш. Капиталисташка рузкъаш доллашехьа а Iалаьмате дукха нах ба Америке хьабе болх ца хилар, къе, меца хилар бахьан долаш Iазап озаш».

Американски публициста Гарри Фримэна къаьгга масалаш а кхувлаш дувц Америкерча къахьегамхой вахарах, рузкъаннеи къелаи юкъера дIадоаккхалургдоацача гIайнах дола бакъдар. БIаьхий бараш бIаьхегIа хул, къе бараш — къегIа. Цу тайпара да къиза, къарде йиш йоаца бакъдар, хIаьта кIиръяь «халкъа капитализм» кхайкаеш барашка из къайла а дохьалургдац.

Гарвардски университета исторе профессор а президента Кеннеде совєтник а волча Артур Шлезингера дукха ха йоаццаш кепа теха йIаьха статья араяьккхар «Сатердей ивнинг пост» яхача журнала тIа. Цу тIа дувцар ткъоалагIча бIаьшера капитализмана бокъонца метаморфоза хиннай яхаш. Аькхо ший оакхарал дита хиннад, тIерча сибатах дита ца Iеш, чурча чулоацамах а. ВIашагIкхийттача Штаташка «материальни рузкъаш юха декъа доладеннад», яхаш дувц Шлезингера. ХIаьта, цунна хетачох, къел дIаяьнна дукха ха а я. Из ше дувцар бакъдеш йола факташ лаха гIерташ шийна хало ца а еш, цо йоах, капитализма оамалца хиннача цу лакхехьа дийцача хувцамаша новкъостал ду марксистски хьехама кIалхара кIийле бухъяккхара.

Ужжаморгаш-м дийцача а, керда доацилга ховра вайна. «Халкъа капитализма» хьакъехьарча йоккхача харцонна тIатеха из зIамига дакъилг — ВIашагIкхийттача Штаташкарча буржуазни пропаганда ерригача органаша укх тIеххьарча шерашка шерра йоаржаяьча компане цхьа дакъилг мара дац. Гарвардски университета экономика профессор хиннача а хIанз Инде США посол волча а Кеннет Гэлбрейта массехк шу хьалхагIа книжка арадаьккхар. Цу тIа ВIашагIкхийттача Штатех йоахар «рузкъах йиза общество» — вешта аьлча, массанега паргIато кхаьча общество». Дэвид Лилиентала, вокх буржуазни идеолого,йоах, «общественни материальни рузкъаш тахан практически общества берригача членашта декъаш да». Цу книжкаш тIеи статьяш тIеи, «Лайфа» а дукххача тиражах арадувлача кхыча журналаш тIа а доахача къаьгача сурташ тIеи. газетий передовицаш тIеи радиои телевизионнии передачашка ма безам тIагIоргболаш а гойт Америка, ма харц а да-кх из!

«Дошоча Америках» доацар яздеча авторех дукхагIа бараш Мэдисон - авенюи Манхэттэна юкъерча даькъа юхерча улицашкеи къахьегаш ба. Цхьабакъда, нагахьа санна «эйркондишн» яхача установкашца чIоагтIа кийчъяь йола, кизгаехи болатахи яь шоай небоскребаш йита а йита, къилбаседен оагIорахьа 30 минута царна никъ бе моге, Гарлема горингашта юкъе нийслургба уж. Укхаза хозаргдац дошо къамаьлаш. Укхаза гу социальни къело тIабена овкъара бос. Укхаза цхьан цIалга чу, цицгIолгаш ловзача, наха тIехьара ца доалаш къелеи моцалеи IындоргIа лелача помещенешка пхиппа саг цхьана бах неграши пуэр-

ториканцаши. Цхьабакъда, «Лук» яхача журнало-м хоам бу вайга Флоридерча Палм-бич яхача, миллионераша салоIача моттиге, Герберт яхаш тайпан цIи йолча светски дама ткъо цIа долаш дворец а я, гольфана лаьрхIа йоккха майда а я, яхаш. Доккхал деш дувц цо ший субтропически Тадж-Макала коридорашка хьаьший тувлабала мег яхаш.

Нагахьа санна «рузкъах йиза общество» кхайкаеш бараш 20 минута малхбузенгахьа болхе, царна бIаргагургда «Йилбазий кхуврч» аьнна цIи хеза йола вокх районера горингаш. Уж горингаш къилбаседехьа дарел эргаш да цхьан хIаманца: цига баха дукхагIа бола нах кIай цIока долаш ба. Баьде ха эттача хана Гарлеме а санна укхазара улицаш хьалйиззе бераш а хьабе болх боаца кагийнахи мехкарийи а хул. Садикъа а нахаҳ диза а долча цIеношкара арауд уж, набахтенашкара санна. ХIаьта, Нью-Йорк яхача штата губернатора Нельсон Рокфеллера ха корайоагIа, 5-гIча авенюрча йоккхача квартире, Венесуэлерча Тэрритаупа гаьна йоацаш уллача поместье, цхьаццайолча кхыча ший доалахьарча моттигашка хила.

Бакъда, Америке болаш ба рокфеллараш, цхьабакъда, уж геттара кIезига ба. Къе нах а ба Америке, цхьабакъда, уж Iалаьмате дукха ба, Мэдисон-авеню вIашагIдехка фаьлгаш дале а. Цхьанне аьлар: «Къе нах дукха безаш хила мег далла, дукха кхеллаб цо уж». Цу хьакъехьа ВIашагIкхийтта Штаташ даькъера яьхаяц кхеллачо.

Американски общество мел йIаьхий а я, къел мел чIоагIа а яьржай са мехка—ший доалахьа доккхий Iалама рузкъаш, низ болаш дегIаена промышленность а йолаш, хIалаквеш долча тIемашта юкъе боацаш, ираза, бIаь шу даькха а болча мехка?

Цу лоархIамерча деша хьакъехьа бакъдар дувцаш кхо книжка арадаьннад укх тIеххьарча кIирашка. Цу книжкаша ше мадарра хьагучадоаккх «рузкъах йизача обществах» дола доацар.

Царех цхьанне цIи я **«Вож Америка — ВIашагIкхийттача Штаташкара къел»**, яхаш. Цун автор ва Йельски университета юридически факультет яьккха, «Католически рабоче» редактора заместитель хинна, дукха хана денз Америка вахар Iомадеш хьавена Майкл Харрингтон. **Ший книжка тIа Харрингтона бакъду ВIашагIкхийттача Штаташка къе бахаш 40—50 миллион американцаш хилар.** Уж нах, язду цо, «хIанз физически а духовни а айп баьннаб, цар вахара боарам сага хила боагIачоа юхе гаьнна лохагIа ба. Нагахьа санна уж нах моцалла ца бойя а, уж меца-м ба... ВIаштIехьа а йолаш чуIе моттигаш яц цар, царна дац дешар, медицински новкъостал». Правительственни доходах долча а кхыча статистически а хоамашка хьежжа, официальнии официальни доацаши бахача наьха вахара боарама даьча тохкамашка а шийна бIаргадайначох а цо сурт оттаду «кхыча Америка» — торговле министерства арадоахача хоамашкеи «Голос Америка» еча передачешкеи цIаккха хьоахаеш йоацача Америка. Цо язду хьабе болх боацаш лелача миллионаш болча наьха хьалах... Квалификаци йоацача дукхха миллионаш болча, официально оттаяьча, вахара кхоачамбеш йоацача минимумал дукхха лохагIча маьхах бовкъаш сеттадеча, медицински гIулакх ца кхоачача а социальни Iалашо йоацача а болхлоех... Данм баьнна лелача, араюккъе хьайбашта а мегаргдоацача горингашка бийсаш йоахача ши миллион болча юртбоахамерча болхлоех... ХIалак хинна а къийбенна а болча миллионаш фермерски дезалех. Шоай хьаштдар хилда шох аьнна бита а «чуIе мегаргвола моттиг, кер биззал даа хIама, медицински новкъостал доацаш» а болча бархI миллион боккхийча нахах... Вахара массадолча доакъошка къелагахьара меттел, къизеи гIелал яхьаши лелаеча дискриминацегахьара а бала хьегача негрех болча нахах.

Рузкъа шорта да яхаш доацар доаржадеш болча автораштеи редактораштеи, издателаштеи оратораштеи шеко йоаццаш довзаш да Харрингтона книжка тIа дувцача цу бакъдарех дукхагIдараш. Цхьабакъда, нагахьа санна бакъдараш дувцарга хьежжа ца хуле, бакъдарашта кхы а вогIа да из.

Массехк ха хьалхагIа, цу хана телевидене керттера комментатор а режиссер а хиннача Эдвард Мэрроус уйла тIаозаш дола документальни фильм арадаьккхар, «Эхь довр хьийкъад» аьнна цо цIи тилла а баьнна лелача юртбоахама болхлой вахарах дар дувцаш а дола. Цо хьахьекхар уж чуIеш хинна горингаш, цар хьега моцал, цар миска вахар. Болхлошца ше къамаьл даьчул тIехьагIа цо дийцар, царех дуккхачарга гIоарал довлцца кхашка болх баьчул тIехьагIа сезон чакхйоалача хана киса цхьа цент хиллал ахча дисацар кхыметтел хьабIаргадайта а, яхаш.

Американски халкъо раьза хинна тIоараш деттар Америка дайна эхь драматически гучадаккхарах, тIоараш деттар майрра бакъдар дувца Мэрроу хеставеш. Цхьабакъда, цул тIехьагIа ВIашагIкхийттача Штатий официальни Информационни агентства директор хилар Мэрроух. ТIаккха кхийтар из, кхыча мехкий аудиторена хьалхашка «тоаденнача» американски вахара сурт гуча ца даккхар духьа бакъдараш къайла кхахьанза дарг ца хиларах. Агентства директор из волча хана цун ший фильм хьокхаргдоацаш английски телевизионни компанена новкъарле е веннавар из.

Харрингтона оттадаь ВIашагIкхийттача Штаташкарча къела сурт бакъду статистически хоамий хьисапе яздаь арадаьккхача брошюро. Из арадаьккхад «Экономически прогресса конференце», экономически проблемашца хьаштдолаш йолча частни организаце. «Конференце» къаман комитет ерригa а капитализмана тIехьа я, торговле министерство а санна. Цхьабакъда, цунна хет, Америкерча къелах дола бакъдараш къайла ца кхахьар а уж дашхар а гIойленагIа дар, уж дац яхаш дIакхайкадечул, аьнна. Брошюра цIи я **«ВIашагIкхийттача Штаташкара къели кхоачамбоацараши: къаман пхе даькъах шин даькъагара хьал»**, яхаш. Хьахозача хоамашка хьежача из оттадеча кулгалдеш хиннав Трумэн правительствана керте латтача хана президентаца хиннача экономически советникий Совета председатель хинна Леон Кейсерлинг, хIаьта из бакъ хиларах бола тешам цо дукхагIа а хулийт. ХIаьта а, **брошюра автораш укх тайпарча уйлан тIа соц: 38 миллион гаргга бола американцаш къе бах; кхы а 39 миллион гаргга бола американцаш «кхоачамаш доацаш ба», е, авторашa яхачох, «къе бахац, хIаьта а лерттIача, кхоачамболча вахара тоъал рузкъа доацаш ба. Вешта аьлча бувцараш ба берригача мехка бахача нахах 77 миллион нах, е пхе даькъах ши дакъа совгIа бола нах!** ХIаьта «шортта рузкъа да» яхаш чIоаггIа кхайкаеш йолча паччахьалкхене хIама тоаденна бахараш мел американцаш ба? Брошюра авторашa даьча лоархIамех, **берригa мехка бахача нахах 7 процент гаргга бараш мара хьал долча нахах лархIа йиш яц.**

Доходаш дIа-юха екъара проблема шоаш ювцаш, авторашa хоем бу: «Укх бIаьшерен 60-ча шерашка бахача 21 процент совгIа болча нахага 8 процентал кIезигагIа мара ахча кхачац США бахача наха доагIачох. Къаьстта къегIа бах Америкера неграшха, пуэрториканцашха, мексиканцашха бола нах. Авторашa йоах, къеи кхоачамаш доацаши бах кIай цIока доацарех 80 процент бараш.

ТIаккха, профессора Шлезингереи цунца кхы а цхьабарашеи яххача тайпара тоалуш латтаплий-теш хьал, совдувлий-теш наьха материальни рузкъаш? Цу хаттара дала жоп корадоагIа вайна дукха ха йоаццаш арадаьннача, **«Америка рузкъеи влиянии: социальни классай хьалаши доходаш екъари»** аьнна цIи йолаш долча кхоалагIча книжка тIара. Цун автор — Шлезингер а санна Гарвардски университете истори хьехаш вола доктор Габриэль Колко. Укх тIеххьарча 50 шера хьатIаихача доходех дола статистически хоамаш бокъонца Iомадаь ше ваьнначул тIехьагIа чIоагтIа цхьан уйлан тIа соц доктор Колко: эгIор да американски обществерча къегIа болча нахага а кхоачаш тIехдаьнна материальни рузкъаш декъ, яхаш дувцар. «ВIашагIкхийттача Штаташка доходи материальни рузкъаши декъилга, — язду цо, — керттерча даькъе 1939 шера е кхыметтел 1910 шера ше хиннача тайпара дисад». **1910 шера эггара дукхагIа доход тIайоагIаш болча мехка бахача наьха итт даькъах кхаь даькъага ерригa наха йоагIаш хиннача доходах 56,4 проценти 1959 шера 57,4 проценти кхаьча хилара тешал деш йола цифраш йоалаю цо. Вокх оагIорахьара аьлча, социальни лоаме кIалхарча кIарга тIа латташ болча наьха итт даькъах кхаь даькъана хьатIайоагIача дохода дакъа 13,8 процент хинначара 8,6 процентага кхоачаш лохденнад. Бахача наьха эггара къегIа долча иттлагIча даькъага 1910 шера кхаьчар наьха ерригача доходах 3,4 процент, 1959 шера — 1,1 процент.**

Цу тайппара, геттара дика кхетадеш да, нагахьа санна ВIашагIкхийттача Штаташка доходаши материальни рузкъаши тIехдаьнна юхадекъаш процесс леле а, лелац из, Шлизенгера яххача тайпара доацаш, нийсса кхыча оагIорахьа мара-м. **БIаьхий бараш бIаьхегIа хул, къе бараш — цу тайппара къегIа хул. Долаш дола хIамаш бокъонца даьшхачул тIехьагIа хьаэца хIама ца дусаш дох «халкъа капитализмах», «рузкъах йизача обществах» дола доацар. Бакъдар сенах латт аьлча, из латт бахача наьха доккха дакъа цIаккха кана даргдоацилга капитализм йолча хана хиланза даргдоаца гIулакх хиларах, кхыметтел ВIашагIкхийтта Штаташ санна болча, бIаьхийн чIоаггIа индустриальни дегIабенен болча мехка а тIехьа. Къел дIаяккха йиш яц дуккха кхетамегIа а нийсхо йолашагIа а йола общественни формаци хилча мара.**

АЛЖИРЕРА ЦIЕРИЙ КIУР

ПАРИЖ, 8 июнь. (ТАСС). Еттача цIерий бекъа кIур, лелхамий таташ, еттача автоматий пхорча шокарч — иштта да, кIеззига ха яьнначул тIехьагIа, къиза нах боабеш, гIишлош хIалакьеш Алжира йоккхагIа йолча городашка 7-ча июне «ультра» оттадаь сурт.

Оасовцаша техача цIеро Алжирерча университета ерригa библиотека йоагаяьй.

ХIаьта цу ханна, фашистски вандалаша цу городерча политически Iилмай института цIеношка бомба эккхийтай, цхьа школа йохаяьй. Иштта, Элбеарерча (Алжира къулба-малхбузен оагIорахьара йист) мэреи почтаи цIеношта а цIи техай фашистски бандаша...

КIеззига тIехьагIа, Алжир яхача города юккъе дагIача, Франс-Пресс яхача агентства алжирски отделени чуйолча цIеношка бомба эккхийтай цар.

Цул совгIа, селхан нах боабеш ши гIулакх даьд оасовцаш Константина яхача города улицашка.

Реакционераш ушала бахар

ПАРИЖ, 7 июнь. **ТАСС-а корреспондента Ю. Лопатина** хоамбу: Колониальни политика Алжире дIахо а лелаелга могадеш болга депутатий фашистски группа правительствана бехкбе Франце Къаман собране оттаяь резолюци ювцаш дIаьхденна къамаьлаш селхан са хулача ханна йистедаьлар.

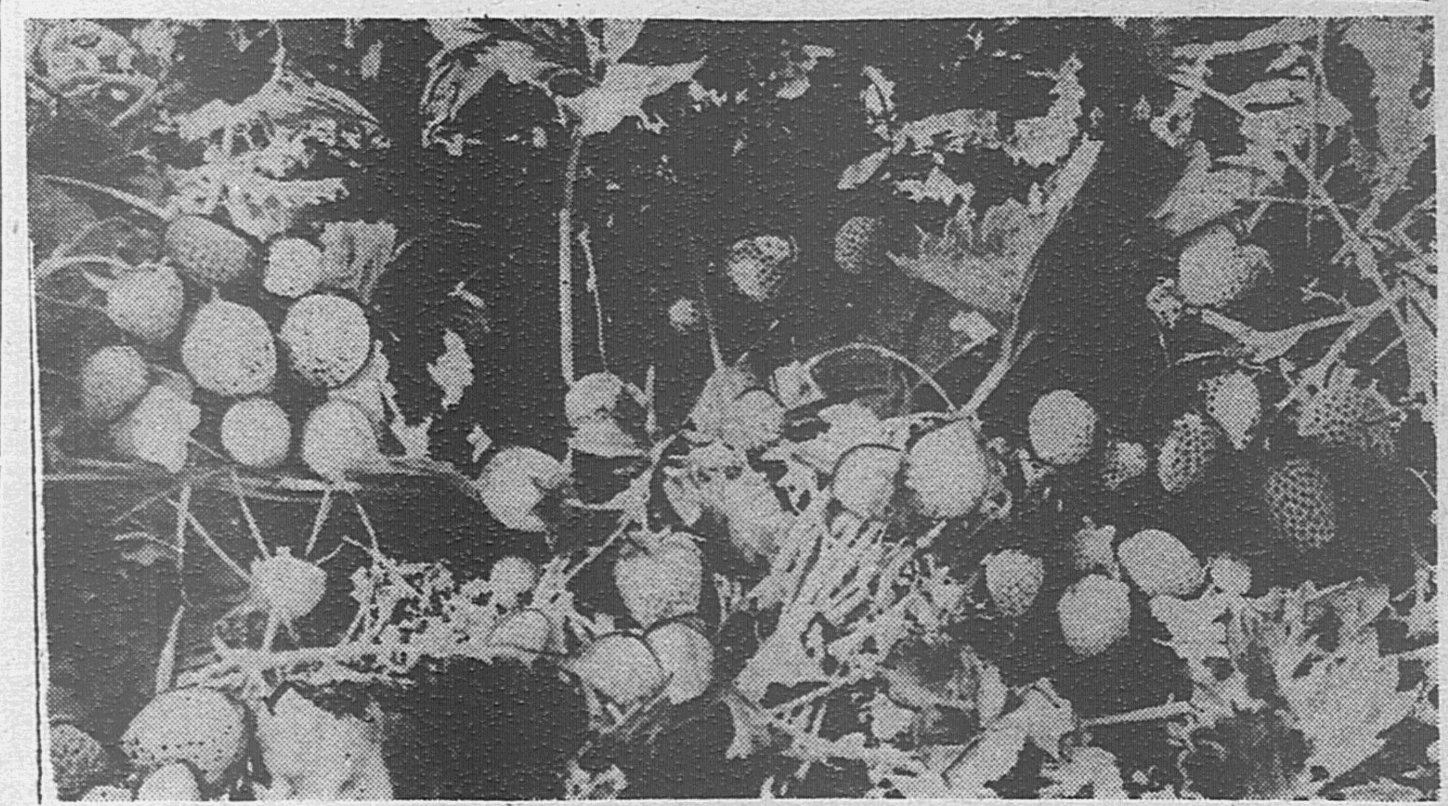
Укхаза лийрхIача тайпара, резолюци чакхъяланзар. Керттерча даькъе из хьаллаьцар «независимые» барашеи «республика цхьоагIо» яхача парламентски группа депутаташеи. Гуччахьарча колонизаторашкареи оасовций оагIув хьаллувцарашкареи дIаиккхача, къамаьлаш даьчарех дуккха а дукхагIа бараша Алжирах кортамукъа пачхьалкхе хилара лард йола эвиански соглашени могайир.

Голосовани ялехь, хаддаш къамаьл даьча премьер-министра Помпидос мукIарло дир алжирски халкъо ший кортамукъале яккхар духьа 7-шера чIоагIа тIом бар бахьан долаш, Алжирски Республика ханна йолча правительстваца переговораш янза а тIом соцабанза а яланзар Франци, аьнна. Алжирски Республика ханна йолча правительствана хIанзза а признать даьд 34 мехко аьлар цо. Алжирашца барта яхара Франци тIахьехаш резолюцеш тIаийцаяр ООН-е. «Алжир Французски» яха дош, даьсса хабар долга гуш дар дерригача дуненна, хIаьта «Алжир французски хургья яхаш вай массане дог дахарах а хIама хиннадац».

Оасовцаш бувцаш, Помпидос аьлар, пачхаьалкхен Iаьдал хувца гIерташ «Францена духьала, Алжира духьала, наха духьала зуламаш данза Iанзар» уж.

Эвиане хиннача соглашенех кердача Алжире кIезига болча европейцашта хургйола гIойленаш ювцаш къаьстта къамаьл дир Помпидос. Эвиански соглашенеша, аьлар цо, «вайна хетачох йиш хулийтаргья нах машаре бахаргбола, Францеца барта йола кортамукъа Алжир хьае».

Аьттехьарча депутаташа чIоаггIа гIараш еш, шокарч етташ, моастагIал дола цIогIарч детташ чакхдаьлар премьер-министра даь къамаьл.

Сунженски районерча «Ассиновский» яхача совхозе геттара дика кхаьчай баьца комараш.

И. ПЛИЕВА фотоэтюд.

Керда спектакль

Укх деношка Х. Нурадилова цIерахча Нохч-ГIалгIай пачхаьалкхен драматически театра коллективо «Саг юхавенав»яха керда спектакль гайтар зрителашта, Азербайджански драматурга А. Насибова язъяь из пьеса хетаяьй советски сага.

Инженера Кулиева роль ловзайир артиста С. Гулиева, парторга Вилиевай роль ловзайир артистка Хакишевас, болхлочун Бурова роль — Нохч-ГIалгIай халкъа артиста, РСФСР заслуженни артиста Я. Зубайраева, писателa роль — Нохч-ГIалгIай халкъа артиста Бадуева, Алимай роль — Нохч-ГIалгIай халкъа артистка Т. Алиевас.

Спектакль оттаяьй режиссераша Л. Горькаяси, М. Минаевеи.

Спорт

Кепа йоазоно йоах:

ЙОАГIАШ ЯЬККХА КОТАЛО

САНТ-ЯГО, 8 июнь. (ТАСС). ЧIоагIеи моллагIчунца а къовсалургдолаши я советски футбол — иштта я СССР-аи Уругвайнеи юкъе хиннача матчага хьежачул тIехьагIа дуккхача комментатораша ю вывод.

Советски команда Уругвая сборни командал толарои, хIаьта керттера а — советски команда бIубенна ловзарои массанена а хетийтар: толам баккха йоагIар а чемпионата доакъашхошта кхераме яр а из команда я, аьнна.

«Йизткъе итт минута шийга хьалхле йолаш лайзар советски команда, — яхаш язду «Сигло» яхача газето, — геттара сихбеннача уругвайцашта матч чакхъяллалца де ца мегар, цIаьхха яьча атакаца кхоачашдир советски футболисташа.

Арике хиннача тIеххьарча матчах кхы цхьаькха хIама а гучадаьлар, белгалдоах «Ультима ораи» «Терцераи»: техника дикагIа яр «сигал бессачар» а йоацаш, цIе майкаш ювхарий. Къулбехьенамерикански техника толашIа я яхаш дийцараш доходу цо.

«Педернера» командацарча кIанташа денал ураоттадьча уругвайцаша хьинарах тийша дитар долла хIама а, белгалдоах комментатораша. Моральни гIулакхаши лаккхара организованностьи системеи вIашагIа хетта лайзар советски команда. «Сегунда» яхача газето яздечох, советски команда дIахьекхар къулбехьарча американцашта езаеннача лоаццача пассех а шийна ловза ховлга.

Цхьаккха советски хIама дезарца белгалдоалаш доацача «Меркурио» яхача газето язду, уругвайцаш гIожа, агрессивни хилар, хIаьта итальянски судьяс из гIожал соцаянзар, яхаш. Нагахьа санна цо из даьдаларе, Сасиан Трочеи юкъера дIабаха безаш бар.

Советски команда яьккха котало ювцача хана футбольни обозревателаша, СССР-аи Колумбенеи юкъе матч хинначул тIехьагIа санна, юха а белгалдоах цун защита гIалаташ. Къаьгга из оагIув я хIанз Чили — СССР ловзалехьа хьалхха моттигерча футбольни экспертий эггара дукхагIа уйла тIаувзар.

КНИЖКАШ ДЕШАРАШ ДУКХАГIА ХИННАБ

Грозненски химзавода библиотеке эзараш книжкаш да. Укх шера библиотеке 1500 книжка тIаккхийттад.

Библиотекера книжкаш дешаш 800 гаргга саг ва. Дешарий актив кхы а шерлуш йоагIа.

Царех ва 1961 шера 70 книжка дийша номер 48 йолча цеха слесарь Назиев Мухьмад. Цунна дукха безаш авторaш ба Пушкин, Лермонтов, Маяковский. Укх шера Назиева 28 книжка дийшад, царна юкъе да В. Шишкова «Угрюм река», В. Кейтлинске «В осаде» яха книжкаш а кхыдараш а.

Н. ОЛИМПИЕВ.

ЛадувгIа радиога

10-ча июне:
7.15 — «Грозненский рабочий» газета обзор; 7.30 — ашарий антракт; 7.35 — «Ленинан некъ» газета обзор; 7.50 — хоамаши передачай программеи; 8.20 — «Сердало» газета обзор; 8.35 — радиоладувгIархой заявках концерт; 16.00 — пионераштеи школьникаштеи передача (эрсий меттала); 16.20—«Йовзача талгIе тIа»—сатирически журнал (эрсий - меттала); 16.55 — художественни самодеятельноста IV-ча республикански хьажара тIеххьара концерт.
11-ча июне:
6.50 — хоамаши передачай программеи; 7.15 — «Тха микрофона хьалхашка» — передача (эрсий меттала); 16.00 — халкъа турпалхоех дола иллеш; 16.25 — промышленноста болхлошта передача (гIалгIай меттала); 16.40 — керда хоамаш (гIалгIай меттала); 16.50 — лоаман кхалнаха лаьрхIа радиолектори (гIалгIай меттала); 17.05 — керда хоамаш (нохчий меттала); 17.20 — «РадиоладувгIархой письмоех передача (нохчий меттала); 17.35 — советски композиторий ашараш; 17.55 — керда хоамаш (эрсий меттала); 18.15 — «Боккха общественни, культурни низ» — беседа (эрсий меттала); 18.30 — Старо-Юртовский совхоза болхлой заявкех концерт.

Редактор М. К. ЛЬЯНОВ.

Пачхаьалкхен чухьара кхадж бувлаш йола 3 процент дола заем

1962 шера 30 мае г. Челябинске хиннача, кхажамий 87-ча тиража
СПРАВОЧНИ ТАБЛИЦА
Кхажамаш даьхкад заема ерригача ялхайтта разрядах серейи облигацейи укх номерашта:

Серей №№	Облигацей №№	Кхажа сомашцара боарам	Серей №№	Облигацей №№	Кхажа сомашцара боарам	Серей №№	Облигацей №№	Кхажа сомашцара боарам
000218	1—50	40	035684	1—50	100	064360	50*)	2.500
001210	1—50	100	036583	1—50	40	064864	11*)	1.000
001293	03*)	500	037563	1—50	100	064924	45*)	500
001701	04*)	500	037881	1—50	40	065224	22*)	1.000
002549	1—50	40	038127	1—50	40	066464	09*)	500
004217	44*)	500	038289	1—50	100	066484	36*	500
004259	21*)	500	038761	25*)	500	067065	17*)	500
005037	04*)	500	039001	1—50	40	068370	41*)	500
005675	47*)	500	039517	27*)	2.500	069843	48*)	500
006667	13*)	1.000	039627	43*)	1.000	070593	37*)	500
007089	1—50	100	039636	20*)	500	070623	16*)	500
007285	35*)	500	040031	1—50	40	071087	17*	500
008119	1—50	40	040119	08*)	500	071107	1—50	40
008610	49*)	1.000	042138	35*)	500	071625	44*)	500
009490	04*)	1.000	042376	31*)	1.000	072439	1—50	40
009589	1—50	40	043900	20*)	500	072489	01*)	500
009915	1—50	40	044203	1—50	40	073523	44*)	1.000
010989	28*)	500	046012	26*)	500	073795	31*)	500
011871	04*)	500	046110	43*)	500	074987	02*	1.000
012493	37*)	500	046457	12*)	500	075265	32*)	500
014629	26*)	500	047614	33*)	1.000	076417	34*)	500
014895	11*)	500	047627	32*)	500	076762	15*)	500
016262	38*)	5.000	047653	38*)	1.000	076844	1—50	100
016344	1—50	40	047712	40*)	500	076885	27*)	500
017588	1—50	40	047758	1—50	100	077437	04*)	500
017933	16*)	500	049338	1—50	100	078556	12*)	500
018127	01*)	500	050553	1—50	40	078990	1—50	40
018519	31*)	2.500	050665	39*)	500	079120	1—50	40
018823	06*)	500	051045	07*)	1.000	079654	45*)	500
020148	1—50	40	051347	42*)	500	079691	23*)	500
020463	1—50	40	051700	18*)	500	080290	25*)	500
021551	49*)	500	052662	1—50	40	080447	1—50	40
021566	10)*	500	052779	29*)	500	082070	18*)	500
021658	47*)	1.000	053032	1—50	40	083702	33*)	500
021865	06*)	1.000	053159	13*)	500	084023	1—50	40
025581	14*)	1.000	053600	1—50	100	084325	01*)	500
026114	31*)	500	053880	10*)	1.000	084776	03*)	500
026436	44*)	500	054052	1—50	40	087131	28*)	500
027393	49*)	1.000	054389	1—50	40	088148	1—50	100
027511	20*)	500	054551	1—50	40	088312	31*)	500
028235	1—50	40	055753	18*)	500	089622	17*)	500
028852	01*)	1.000	056025	04*)	500	089773	12*)	1.000
028854	49*)	2.500	056158	1—50	40	090392	03*)	500
029138	43*)	500	056432	38*)	500	091332	1—50	40
030192	1—50	100	057921	1—50	40	091449	1—50	40
030596	1—50	40	058189	36*)	500	092909	1—50	100
030921	07*)	1.000	058742	41*)	1.000	093480	12*)	500
031103	22*)	500	059078	01*)	5.000	094144	1—50	40
031698	1—50	40	059348	44*)	500	094612	1—50	40
031788	03*)	1.000	060166	1—50	40	094919	1—50	40
032013	34*)	1.000	060351	02*)	500	095032	14*)	1.000
032652	35*)	500	060831	1—50	100	095520	29*)	500
033079	1—50	40	062360	45*)	500	096983	1—50	40
033509	1—50	100	062860	1—50	40	098589	22*)	500
034491	15*)	500	063408	31*)	500	099622	27*	2.500
034863	1—50	40	063620	28*)	1.000	099686	1—50	40
034900	31*)	500						
035437	1—50	40						

*) Облигаце цу серех юхейисача 49 номера 40 сома кхадж бенаб.
Таблица тIа белгалъяьхараш ткъо сома облигацеш я.
Итт сома лоархIам болча облигацех кхадж беча цунах ах дIалу.
Кхадж бенача облигаце ший мах а кхажаца лоархIаш ба.

НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР-а ГОСТРУДСБЕРКАССАЙИ ГОСКРЕДИТЕИ УПРАВЛЕНИ

Тахан кинотеатрашка

Челюскинций цIерахча кинотеатре.
Йоккха зал — «Йист хилар доаца лераш».
Долалу: 10 ,2, 4, 8, 10.
«Командировка» — Долалу: 12, 6.
ЗIамига зал № 1 — «Аьле чура къовсам».
Долалу: 8.30, 12.30, 4.30, 8.30.
«Кхалсага безам».
Долалу: 10.30, 2.30, 6.30, 10.30.
ЗIамига зал № 2 — «Йист хилар доаца лераш».
Долалу: 1, 3, 5, 7, 9.
ЗIамига зал № 3 — «Йист хилар доаца лераш».
Долалу: 1.30, 3.30, 5.30, 7.30, 9.30

«Родина» яхача кинотеатре.
«Йист хилар доаца лераш».
Долалу: 9, 12.30, 4, 5.40, 7.20, 9.
«Города тIара сигналаш».
Долалу: 10.45, 2.15.

РЕДАКЦЕ АДРЕС: г. Грозный, ЦIеча фронтовикий улица, 15, Телефонаш: редактора зам. — 2-07-01; бехктокхама секретара — 2-45-48, партийни вахареи, экономикан, письмойи отделий — 2-25-72; корректорске — 2-30-91;
АДРЕС РЕДАКЦИИ: г. Грозный, ул. Красных фронтовиков, 15. Телефоны: зам. редактора — 2-07-01; ответственного секретаря — 2-45-48, отделов партийной жизни, экономики и писем — 2-25-72; корректорской — 2-30-91.

1918 шерарча 11-ча августа цIерах йола типографи, г. Грозный, Револоце проспект, 30/3.
Типография имени 11 августа 1918 года, г. Грозный, проспект Революции 30/3.

СФ03104. Заказ № 3256.